Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган | 11 июнь 1972 йил, якшанба | № 136 (15.307) | Баҳоси 2 тийин.

Автоматика самараси

АНДИЖОН. Хўжаобод районидаги Сўфиқишлоқ пахта заводида ускуналарни монтаж қилиш тамомланди. Ватанимизда ва чет элларда ишлаб чиқарилган, корхонанинг учта цехида ўрнатилган агрегатлар учта пультдан бошқарилади. Ҳом ашёни қайта ишлаш мавсумида пультни бир киши бошқаради.

Завод йилига 30 минг тонна пахта толаси ишлаб чиқара олади.

Бўз районида қурилаётган Куйбишев пахта заводида ҳам машиналар монтаж қилиб бўлинди. Бу ерга Марказий Фарғонанинг қўриқ ерларида етиштирилган пахта қайта ишлашга келтирилади.

(ЎзТАГ).

Бугун — енгил саноат ходимлари куни

СУРАТЛАРДА: (чапдан ўнгга) 1. Самарқанд ипак-газламалар тўқув фабрикаси ишлаб чиқараётган маҳсулотларга талаб катта. Гул босиш цехининг мастери В. Фролова янги хил газламани кўздан кечирмоқда. 2. Бухоро пиллакашлик фабрикасининг жонкуяр ишчиси Мукаррама Носирова. Бу меҳнаткаш аёл шу кунларда август ойи ҳиссига ишлаётир.

В. Сиротин фотолари.

ТЕХНИКА — ТЎЛА ҚУВВАТ БИЛАН ИШЛАСИН

Кировоград область механизаторларининг даъвати

[illegible]

САМИМИЙ, ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

ЖАЗОИР, 10. Жазоир революцион кенгашининг аъзоси, миллий озодлик фронти партиясининг аппарати учун жавобгар А. Каид КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов бошчилигида бу ерда меҳмон бўлиб турган КПСС делегацияси шарафига зиёфат берди.

Зиёфатда Жазоир ёшлар ва спорт ишлари министри А. Фадил, бошқа расмий кишилар, шунингдек, СССРнинг Жазоир Халқ Демократик Республикасидаги элчиси С. С. Грузинов ҳозир бўлдилар.

Зиёфат самимий дўстона вазиятда ўтди.

СОВЕТ — ЮГОСЛАВИЯ ҚЎШМА АХБОРОТИ

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Олий Совети Президиумининг таклифига биноан, Югославия Социалистик Федератив Республикасининг Президенти, Югославия Коммунистлар союзининг Раиси Иосип Броз Тито ва унинг рафиқаси Йованка Броз Тито 1972 йил 5 июндан 10 июнгача Совет Социалистик Республикалари Иттифоқида бўлди.

[illegible]

(Давоми тўртинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ СУВ ТЎҒРИСИДАГИ КОДЕКСИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети қарор қилади:

1-модда. Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Сув тўғрисидаги кодекси тасдиқлансин ва у 1972 йил 1 октябрдан бошлаб амалга киритилсин.

2-модда. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига Ўзбекистон ССР Сув тўғрисидаги кодексини амалга киритиш тартибини белгилаш ва Ўзбекистон ССР қонунларини Ўзбекистон ССРнинг Сув тўғрисидаги кодексига мувофиқлаштириш вазифаси топширилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПЎЛАТОВА.

1972 йил 9 июнь. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ СУВ ТЎҒРИСИДАГИ КОДЕКСИ

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабаси натижасида мамлакатимиздаги бошқа табиий бойликлар каби сув ҳам национализация қилинди ва халқники бўлиб қолди.

Сувнинг давлат мулки бўлиши составига бошқа иттифоқдош республикалар билан бир қаторда ихтиёрий бирлашув ва тенг ҳуқуқлилик асосида Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси кирган СССРда сув муносабатларининг негизини ташкил этади, сувдан халқ хўжалигига энг кўп самара етказадиган қилиб планли ва комплекс равишда фойдаланмоқ учун қулай шароитлар яратиб беради, совет кишиларининг меҳнати, турмуши, дам олиши ва соғлиғини сақлаш учун энг яхши шароитларни таъминлаш имконини беради.

Ижтимоий ишлаб чиқариш ва шаҳарлар қуриш ривожланиб, аҳолининг моддий фаровонлиги ва маданий савияси ўсиб бораётганлиги сувга бўлган хилма-хил эҳтиёжларни кўпайтирмоқда ҳамда сувдан рационал фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишнинг аҳамиятини оширмоқда.

Сув тўғрисидаги совет қонунлари сувдан энг кўп самара етказадиган қилиб илмий асосда фойдаланиш ҳамда уни булғаниш, ифлосланиш ва камайиб кетишдан муҳофаза қилишга актив кўмаклашмоғи лозим.

I бўлим

УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

Биринчи боб

АСОСИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Ўзбекистон ССР сув тўғрисидаги қонунларининг вазифалари

Ўзбекистон ССР сув тўғрисидаги қонунларининг вазифалари аҳоли ва халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун сувдан рационал фойдаланишни, сувни булғаниш, ифлосланиш ва камайиб кетишдан муҳофаза қилишни, сувнинг зарарли таъсирининг олдини олиш ва бартараф қилиш, сув объектларининг ҳолатини яхшилашни таъминлаш мақсадида сув муносабатларини тартибга солишдан, шунингдек сув муносабатлари соҳасида корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва гражданларнинг ҳуқуқларини муҳофаза қилишдан, қонунчиликни мустаҳкамлашдан иборатдир.

2-модда. Сув тўғрисидаги қонунлар

Ўзбекистон ССРда сув муносабатлари ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг сув тўғрисидаги қонун Асослари ва ССР Иттифоқининг ушбу Асосларга мувофиқ чиқариладиган сув тўғрисидаги бошқа қонун актлари билан, ушбу Кодекс ва Ўзбекистон ССРнинг сув тўғрисидаги бошқа қонун актлари билан тартибга солинади.

3-модда. Ер, ўрмон ва тоғ-кон соҳасидаги муносабатларни тартибга солиш

Ўзбекистон ССРда ер, ўрмон ва тоғ-кон соҳасидаги муносабатлар ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССРнинг тегишли қонунлари билан тартибга солиб турилади.

4-модда. Сувнинг давлат мулки эканлиги

СССР Конституциясига ва Ўзбекистон ССР Конституциясига мувофиқ, сув давлат мулкидир, яъни умумхалқ бойлигидир.

СССРда сув тамомила давлат мулки бўлиб, фойдаланиш учунгина берилади. Давлатнинг сувга эгалик ҳуқуқини ошкора ёки яширин тарзда бузадиган ҳаракатлар қилиш тақиқланади.

5-модда. Ягона давлат сув фонди

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг сув тўғрисидаги қонун Асосларига мувофиқ, СССРда барча сувлар (сув объектлари) ягона давлат сув фондини ташкил этади.

Ягона давлат сув фондига қуйидагилар киради:

1) дарёлар, кўллар, сув омборлари, бошқа ер усти сув ҳавзалари ва сув манбалари, шунингдек канал ва ҳовузларнинг сувлари;

2) ер ости сувлари ва музликлар;

3) СССРнинг ички денгизлари ва бошқа ички денгиз сувлари;

4) СССРнинг территориал сувлари (территориал денгизи).

Иккинчи боб

СУВ МУНОСАБАТЛАРИНИ ТАРТИБГА СОЛИШ СОҲАСИДА ССР ИТТИФОҚИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССРнинг КОМПЕТЕНЦИЯЛАРИ

6-модда. Сув муносабатларини тартибга солиш соҳасида ССР Иттифоқининг компетенцияси

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг Сув тўғрисидаги қонун Асосларига мувофиқ, сув муносабатларини тартибга солиш соҳасида ССР Иттифоқи компетенциясига қуйидагилар киради:

1) СССР Конституциясига мувофиқ, ССР Иттифоқининг ваколатларини амалга ошириш учун зарур бўлган доирада ягона давлат сув фондини тасарруф қилиш;

2) сувдан фойдаланиш, уни булғанишдан, ифлосланиш ва камайиб кетишдан муҳофаза қилиш, сувнинг зарарли таъсирининг олдини олиш ва бартараф қилиш соҳасидаги асосий қоидаларни белгилаб бериш;

3) сувдан фойдаланишнинг умумиттифоқ нормативларини, сувнинг сифати ва сувга баҳо бериш методларини белгилаб бериш;

4) сувни давлат йўли билан ҳисобга олишнинг, сувдан фойдаланишнинг, сувдан фойдаланишни қайд қилишнинг ССР Иттифоқи учун ягона бўлган системаларини ва давлат сув кадастрини белгилаб бериш;

5) сувдан комплекс фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш схемаларини, шунингдек умумиттифоқ аҳамиятига эга бўлган сув хўжалиги балансларини тасдиқлаш;

6) сувдан фойдаланишга, сувни муҳофаза қилишга, сувнинг зарарли таъсирининг олдини олишга ва бартараф қилишга доир умумиттифоқ тадбирларини планлаштириш;

7) сувдан фойдаланиш ва сувни муҳофаза қилиш устидан давлат контролини ўрнатиш ҳамда уни амалга ошириш тартибини белгилаш;

8) фойдаланиш тартиби ССР Иттифоқи органлари томонидан амалга ошириладиган сув объектларини белгилаб бериш.

7-модда. Сув муносабатларини тартибга солиш соҳасида Ўзбекистон ССРнинг компетенцияси

Сув муносабатларини тартибга солиш соҳасида ССР Иттифоқи компетенцияси доирасидан ташқари қуйидагилар Ўзбекистон ССР компетенциясига киради: республика территориясида ягона давлат сув фондини тасарруф қилиш; сувдан фойдаланиш, сувни булғанишдан, ифлосланишдан ва камайиб кетишдан муҳофаза қилиш, сувнинг зарарли таъсирининг олдини олиш ва бартараф қилиш тартибини белгилаб бериш; сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш, сувнинг зарарли таъсирининг олдини олиш ва бартараф қилишга доир тадбирларни планлаштириш; сувдан комплекс фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш схемаларини, сув хўжалиги балансларини тасдиқлаш; сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш устидан давлат контролини амалга ошириш, шунингдек ССР Иттифоқи компетенциясига кирмаган бошқа масалаларга доир сув муносабатларини тартибга солиб туриш.

8-модда. Сув муносабатларини тартибга солиш соҳасида Қорақалпоғистон АССРнинг компетенцияси

Сув муносабатларини тартибга солиш соҳасида қуйидагилар Қорақалпоғистон АССР компетенциясига киради: автоном республика территориясида ушбу Кодексда белгиланган доирада ягона давлат сув фондини тасарруф қилиш; сувдан фойдаланиш, уни муҳофаза қилиш, сувнинг зарарли таъсирининг олдини олиш ва бартараф қилишга оид тадбирларни планлаштириш; ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларига мувофиқ сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш устидан давлат контроли олиб бориш.

Учинчи боб

СУВДАН ФОЙДАЛАНИШ ВА УНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ СОҲАСИДА ДАВЛАТ БОШҚАРУВИ ВА КОНТРОЛИ

9-модда. Сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш соҳасида давлат бошқаруви

Сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш соҳасида давлат бошқаруви СССР Министрлар Совети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатлари область, район, шаҳар, қишлоқ ва посёлка Советларининг ижроия комитетлари, шунингдек бу соҳада махсус ваколати бўлган ҳамда сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни бевосита ёки ҳавза (территориал) бошқармалар орқали тартибга солиб турувчи давлат органлари томонидан ва бошқа давлат органлари томонидан ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларига мувофиқ равишда амалга оширилади.

10-модда. Сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш устидан давлат контроли

Сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш устидан давлат контролининг вазифаси сувдан фойдаланиш борасида белгилаб қўйилган тартибга барча министрликлар, идоралар, давлат кооператив, жамоат корхоналари, ташкилотлари, муассасалари ва гражданлар риоя қилишлари, сувни муҳофаза қилиш, сувнинг зарарли таъсирининг олдини олиш ва бартараф қилиш вазифаларини, сувни ҳисобга олиш қоидаларини, шунингдек сув тўғрисидаги қонунларда белгилаб берилган бошқа қоидаларни бажаришларини таъминлашдир.

11-модда. Сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш устидан давлат контролини амалга оширувчи органлар

Сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш устидан давлат контролини меҳнаткашлар депутатлари Советлари, уларнинг ижроия ва фармойиш берувчи органлари, шунингдек бу соҳада махсус ваколати бўлган давлат органлари ССР Иттифоқи қонунларида белгиланган тартибда амалга оширадилар.

Тўртинчи боб

СУВДАН РАЦИОНАЛ ФОЙДАЛАНИШ ВА УНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ТАДБИРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРИШДА ЖАМОАТ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ВА ГРАЖДАНЛАРНИНГ ҚАТНАШУВИ

12-модда. Сувдан рационал фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш тадбирларини амалга оширувчи давлат органларига кўмаклашув

Касаба союзлари, ёшлар ташкилотлари, табиатни қўриқлаш жамиятлари, илмий жамиятлар ва бошқа жамоат ташкилотлари, шунингдек гражданлар сувдан рационал фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш тадбирларини амалга оширишда давлат органларига кўмаклашадилар.

13-модда. Сувдан рационал фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни таъминлашда жамоат ташкилотларининг иштирок этиш тартиби

Жамоат ташкилотлари сувдан рационал фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни таъминлашга қаратилган ишларда ўз уставларига (низомларига) ҳамда ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларига мувофиқ қатнашадилар.

14-модда. Сувдан рационал фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш тадбирларини амалга оширишда гражданларнинг қатнашиш формалари

Гражданлар сувдан рационал фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни таъминлаш, сувнинг зарарли таъсирининг олдини олиш ва бартараф қилиш ишларини олиб боришда бевосита қатнашиш, шунингдек сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш масалалари юзасидан таклифлар киритиш, сув қонунлари бузилганлиги ҳақида маълумотлар бериш йўли билан сувдан рационал фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш тадбирларини амалга оширишда давлат органларига ёрдам кўрсатиб борадилар.

Бешинчи боб

СУВНИНГ ҲОЛАТИГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ КОРХОНАЛАР, ИНШООТЛАР ВА БОШҚА ОБЪЕКТЛАРНИ ЖОЙЛАШТИРИШ, ЛОЙИҲАЛАШ, ҚУРИШ ВА ИШГА ТУШИРИШ

15-модда. Сувнинг ҳолатига таъсир этувчи корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни жойлаштириш, лойиҳалаш, қуриш ва ишга тушириш шартлари.

Сувнинг ҳолатига таъсир этадиган янги ва реконструкция қилинган корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни жойлаштириш, лойиҳалаш, қуриш ва ишга тушириш, шунингдек янги технология процессларини жорий қилиш чоғида аҳолининг ичимли сувга бўлган талабларини ва маиший эҳтиёжларини биринчи навбатда қондириш шарти билан сувдан рационал фойдаланишни таъминлаш лозим. Шу билан бирга сув объектларидан олинадиган ва шу ҳавзаларга қайтариладиган сувни ҳисобга олишни, сувни булғаниш, ифлосланиш ва камайиб кетишдан муҳофаза қилишни, сувнинг зарарли таъсирининг олдини олишни, сув босадиган ерларни мумкин қадар энг кам даражага келтиришни, ерларни шўрланишдан, зах босишдан ёки қақраб қолишдан муҳофаза қилишни, шунингдек қулай табиий шароитларни ва манзарали жойларни сақлаб қолишни таъминловчи тадбирлар кўзда тутилади.

Сувнинг ҳолатига таъсир қилувчи корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни қуриш лойиҳалари сув объектларидан дам олиш ва спорт учун фойдаланиш имкониятлари ҳисобга олинган ҳолда тузилиши лозим.

16-модда. Балиқчилик хўжалиги сув ҳавзаларида корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни жойлаштириш, лойиҳалаш, қуриш ва ишга тушириш шартлари

Балиқчилик хўжалиги сув ҳавзаларида янги ва реконструкция қилинган корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни жойлаштириш, лойиҳалаш, қуриш ва ишга тушириш чоғида, ушбу Кодекс 15-моддасининг талабларига риоя қилиш билан бир қаторда, балиқларни, бошқа сув ҳайвонларини ва ўсимликларини муҳофаза қилишни ҳамда уларни кўпайтиришни таъминлайдиган тадбирларни ўз вақтида амалга ошириш лозим.

17-модда. Сувнинг ҳолатига таъсир этувчи корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектлар қуриладиган жойларни белгилаш.

Сувнинг ҳолатига таъсир этадиган корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектлар қуриладиган жойлар сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, давлат санитария назоратини, балиқ запасларини муҳофаза қилишни амалга оширувчи органлар ва бошқа органлар билан келишиб туриб ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларига мувофиқ белгиланади.

18-модда. Сувнинг ҳолатига таъсир этувчи корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни қуриш лойиҳаларини келишиб олиш

Сувнинг ҳолатига таъсир этувчи корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни қуриш лойиҳалари сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар ҳамда бошқа органлар билан ССР Иттифоқи қонунларида белгиланадиган ҳолларда ва тартибда келишиб олиниши лозим.

19-модда. Сувнинг ҳолатига таъсир этувчи корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни ишга туширишни тақиқлаш

Сувнинг булғаниши ва ифлосланиши ёки зарарли таъсир ўтказишининг олдини олувчи қурилмалар билан таъминланмаган янги ва реконструкция қилинган корхоналар, цехлар, агрегатлар, коммунал ва бошқа объектларни ишга тушириш;

лойиҳаларда назарда тутилган ерларнинг сув босиши, захланиши, ботқоқланиши, шўрланишининг ва тупроқ эрозиясининг олдини олиш тадбирлари амалга оширилмагунча суғориш ва сув билан таъминлаш системаларини, сув омборлари ва каналларини ишга тушириш;

тасдиқланган лойиҳаларга мувофиқ, сув тўпланадиган ва бошқа иншоотларни қуриб битказмай туриб, зовур системаларини ишга тушириш;

тасдиқланган лойиҳаларга мувофиқ, балиқларни сақлаб қолиш қурилмалари бўлмаган сув олиш иншоотларини ишга тушириш;

тасдиқланган лойиҳаларга мувофиқ, тошқин сувларни ва балиқларни ўтказиб юборадиган қурилмалари тайёр бўлмаган гидротехника иншоотларини ишга тушириш;

сувни тартибга солувчи қурилмалар билан таъминламай туриб ва тегишли ҳолларда санитария муҳофазаси зоналарини ўрнатмай туриб, сув чиқариш учун пармалаб қазилган қудуқларни ишга тушириш тақиқланади.

Сув омборларини уларнинг ўзанини лойиҳада кўрсатилганидек тайёр қилиб қўйиш тадбирлари амалга оширилмагунча сув билан тўлдириш тақиқланади.

20-модда. Сув объектларидан ўтадиган кўприклар, ўтиш йўллари ва бошқа транспорт коммуникацияларини қуриш лойиҳаларини келишиб олиш.

Сув объектларидан ўтувчи кўприклар, ўтиш йўллари ва бошқа транспорт коммуникацияларини қуриш лойиҳалари сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органлар билан келишиб олинган ва тошқин сувларни ўтказиб юборишни, сув объектларидан фойдаланиш режимини, сувнинг лойқаланиш, ифлосланиш ва камайиб кетиш ҳолатига йўл қўймасликни, унинг зарарли таъсирининг олдини олишни таъминловчи тадбирларни ўтказишга мўлжалланган бўлиши лозим.

Олтинчи боб

СУВ ОБЪЕКТЛАРИДА ВА СОҲИЛ БЎЙЛАРИДА (ЗОНАЛАРИДАН) ҚИЛИНАДИГАН ИШЛАРНИ БАЖАРИШ

21-модда. Сув объектларида ва соҳил бўйларида (зоналарида) қилинадиган ишларни бажариш тартиби

Сув объектларида ёки сув ҳавзаларининг соҳил бўйларида (зоналарида) сувнинг ҳолатига таъсир қиладиган қурилиш, сув тагини чуқурлаштириш ва портлатиш ишлари, фойдали қазилмалар ва сув ўсимликларини олиш, кабеллар, трубопроводлар ва бошқа коммуникациялар ўтказиш, дарахтларни кесиш, пармалаш, қишлоқ хўжалиги ишлари ва бошқа хил ишлар ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларига мувофиқ сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари ва бошқа органлар билан келишиб бажарилади.

Сувнинг ҳолатига таъсир қилувчи барча ишлар ушбу Кодекс талабларига мувофиқ равишда ва илмий асосланган норма ва қоидалар асосида қишлоқ хўжалиги, балиқчилик хўжалиги, ўрмон хўжалиги, коммунал хўжалик манфаатларини ҳисобга олган ҳолда ўтказилади.

22-модда. Сув ҳавзаларининг соҳил бўйлари (зоналари)

Ушбу Кодекснинг 21-моддасида кўзда тутилган ишларни олиб бориш учун тегишли давлат органлари билан келишиб олиш лозим бўлган соҳил бўйлари (зоналари)га қуйидагилар киради:

ер усти ва ер ости сув объектларини санитария жиҳатдан сақлаш зоналари;

кема қатнайдиган ички сув йўлларининг соҳил бўйлари;

магистрал ва хўжаликлараро каналлар бўйлаб ажратилган жойлар;

сув ҳавзаларининг қонунларда кўзда тутилган бошқа жойлари (зоналари).

II бўлим

СУВДАН ФОЙДАЛАНИШ

Еттинчи боб

СУВДАН ФОЙДАЛАНУВЧИЛАР ВА СУВДАН ФОЙДАЛАНИШ ОБЪЕКТЛАРИ

23-модда. Сувдан фойдаланувчилар

СССРнинг Давлат, кооператив ва жамоат корхоналари, ташкилотлари, муассасалари ва гражданлари Ўзбекистон ССРда сувдан фойдаланувчилар бўлишлари мумкин.

ССР Иттифоқи қонунларида кўзда тутилган ҳолларда бошқа ташкилотлар ва шахслар ҳам сувдан фойдаланувчи бўлишлари мумкин.

24-модда. Сувдан фойдаланиш объектлари

Ушбу Кодекснинг 5-моддасида кўрсатилган сув объектлари фойдаланишга берилади.

25-модда. Сув объектларидан фойдаланишни қисман ёки батамом тақиқлаш

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг сув тўғрисидаги қонун Асосларига мувофиқ, алоҳида давлат аҳамиятига ёхуд алоҳида илмий ёки маданий қимматга эга бўлган сув объектларидан фойдаланиш СССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети белгилайдиган тартибда қисман ёки батамом тақиқланиши мумкин.

Саккизинчи боб

СУВДАН ФОЙДАЛАНИШ ТУРЛАРИ

26-модда. Сувдан асосий мақсадга мувофиқ фойдаланиш турлари

Сув объектлари аҳолининг ичимли сувга бўлган эҳтиёжларини, маиший, даволаш, курорт, соғломлаштириш ва бошқа эҳтиёжларини, қишлоқ хўжалиги, саноат, энергетика, транспорт, балиқчилик хўжалиги ҳамда бошқа давлат ва жамоат эҳтиёжларини қондириш учун қонунда кўзда тутилган талаблар ва шартларга риоя қилинган ҳолда фойдаланишга берилади.

Оқова сувларни оқизиш учун сув объектларидан фойдаланишга ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида кўзда тутилган ҳолларда ҳамда махсус талаблар ва шартларга риоя қилинган тақдирдагина йўл қўйилиши мумкин.

Сув объектлари айни бир вақтда битта ёки бир неча мақсадларда фойдаланишга берилиши мумкин.

27-модда. Сувдан умумий ва махсус фойдаланиш

Сувдан фойдаланиш тури икки хилдир: сувдан умумий фойдаланиш — сувнинг ҳолатига таъсир қиладиган иншоотлар ёки техникавий қурилмаларни қўлланмай фойдаланиш; сувдан махсус фойдаланиш — иншоотларни ёки қурилмаларни қўлланиш йўли билан фойдаланиш. Иншоотлар ёки техникавий қурилмаларни қўлланмай туриб, аммо сувнинг ҳолатига таъсир қиладиган тарзда сув объектларидан фойдаланиш ҳам айрим ҳолларда сувдан махсус фойдаланиш турига киритилиши мумкин.

Сувдан махсус фойдаланиш турларининг рўйхатини сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар белгилаб беради.

28-модда. Сувдан биргаликда ва танҳо фойдаланиш

Сув объектларидан биргаликда ёки танҳо фойдаланиш мумкин.

Биргаликда фойдаланиладиган сув объектлари жумласига танҳо фойдаланиш учун берилмаган сув объектлари кириши мумкин.

Танҳо фойдаланиладиган сув объектларига давлат органлари қарори асосида бирон корхона, ташкилот, муассасага бутунлай ёки қисман бериб қўйилган сув объектлари киради.

29-модда. Сувдан бирламчи ва иккиламчи фойдаланиш

Танҳо фойдаланмоқ учун сув объектлари бериб қўйилган корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар — сувдан бирламчи фойдаланувчилар. ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида белгилаб қўйилган ҳолларда сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар билан келишиб, бошқа корхоналарга, ташкилотларга, муассасаларга ва гражданларга сувдан иккиламчи фойдаланиш учун руҳсат беришга ҳақлидирлар.

Сувдан иккиламчи фойдаланиш учун берилган руҳсатномада сув объектини бериш мақсади ва ундан фойдаланишнинг асосий шартлари кўрсатилади.

Зарур ҳолларда сувдан иккиламчи фойдаланиш шартлари, тарафларнинг ўзаро ҳуқуқ ва бурчлари сувдан биринчи ҳамда иккиламчи фойдаланувчилар ўртасидаги шартнома билан расмийлаштирилади.

Тўққизинчи боб

СУВ ОБЪЕКТЛАРИНИ ФОЙДАЛАНИШГА БЕРИШ ТАРТИБИ ВА ШАРТЛАРИ

30-модда. Сув объектларининг аввало аҳоли эҳтиёжлари учун берилиши

Сув объектлари, аввало, аҳолининг ичимли сувга бўлган эҳтиёжини ва маиший эҳтиёжини қондириш учун фойдаланишга берилади.

31-модда. Сув объектларини танҳо фойдаланишга бериш тартиби

Сув объектлари танҳо фойдаланиш учун Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ёки Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг қарори, тегишли меҳнаткашлар депутатлари Совети ижроия комитетининг ёхуд бунга ваколатли давлат органининг қарори асосида ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССРнинг қонунларида белгиланадиган тартибда батамом ёки қисман берилади.

32-модда. Сувдан махсус фойдаланишга руҳсат бериш тартиби

Сувдан махсус фойдаланиш сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар, ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида кўзда тутилган ҳолларда эса, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари берган руҳсат асосида амалга оширилади. Бундай руҳсат давлат санитария назоратини, балиқ запасларини муҳофаза қилишни амалга оширувчи органлар, шунингдек бошқа манфаатдор органлар билан келишилгандан кейин берилади.

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг сув тўғрисидаги қонун Асосларига мувофиқ, сувдан махсус фойдаланиш учун руҳсат бериш тўғрисида келишиб олиш ва руҳсат бериш тартиби СССР Министрлар Совети томонидан белгилаб қўйилади.

33-модда. Сувдан махсус фойдаланиш тўғрисида Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари берадиган руҳсатлар

Қишлоқлар, посёлкалар, шаҳарлар территориясида сув билан марказлашган тартибда таъминлаш учун фойдаланилмайдиган ва сув сатҳини камайтирмасдан ишловчи оддий қудуқлар, фильтрли труба қоқилган қудуқлар, булоқлар сувини жамлайдиган иншоотлар қуриш йўли билан ер ости сувларидан фойдаланишга меҳнаткашлар депутатларининг тегишли қишлоқ, посёлка ва шаҳар Советларининг ижроия комитетлари руҳсат беради.

Давлат запас ерлари ва давлат ўрмон фонди ерларида бундай қудуқлар ва сув жамлайдиган иншоотлар қуриш учун эса, меҳнаткашлар депутатлари район Советларининг ижроия комитетлари руҳсат беради.

Район, шаҳар территориясида жойлашган боши берк (оқмас) сув ҳавзаларидан махсус фойдаланиш учун меҳнаткашлар депутатлари тегишли район, шаҳар Советларининг ижроия комитетлари руҳсат беради.

Сув йўллари жумласига киритилмаган ва аҳолини, саноат объектларини ҳамда суғориш системаларини сув билан марказлашган тартибда таъминлаш манбаи ҳисобланмаган дарёлар, шунингдек чашма ва сойларда сув дамбалаш иншоотлари қуриш ва ишга солиш воситасида сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органлар билан келишиб туриб, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, меҳнаткашлар депутатлари область, Тошкент шаҳар Советларининг ижроия комитетлари томонидан берилади.

34-модда. Сувдан умумий фойдаланишни амалга ошириш

Сувдан умумий фойдаланиш ушбу Кодекс ва Ўзбекистон ССРнинг сув тўғрисидаги бошқа қонун актларида белгиланадиган тартибда руҳсатсиз амалга оширилади.

35-модда. Танҳо фойдаланиш учун бериб қўйилган сув объектларидан умумий фойдаланиш

Танҳо фойдаланиш учун бериб қўйилган сув объектларидан умумий фойдаланишга сувдан бирламчи фойдаланувчи томонидан сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органлар билан келишиб белгиланган шартларга мувофиқ тарзда йўл қўйилади, зарурат бўлиб қолган тақдирда эса, сувдан бундай фойдаланиш тақиқлаб қўйилиши мумкин.

36-модда. Сувдан фойдаланишнинг бепуллиги

Сувдан фойдаланиш бепулдир. ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг сув тўғрисидаги қонун Асосларига мувофиқ СССР Министрлар Совети белгилайдиган ҳолларда ва тартибда сувдан махсус фойдаланилганлиги учун ҳақ олиниши мумкин.

37-модда. Сувдан фойдаланиш муддатлари

Сув объектлари муддатсиз ёки вақтинча фойаланиш учун берилади

Сувдан фойдаланиш муддати олдиндан белгилаб қўйилмаган бўлса, сув муддатсиз (доимий) фойдаланиш учун берилган деб ҳисобланади.

Сувдан вақтинча фойдаланиш қисқа муддатли — уч йилгача ва узоқ муддатли — уч йилдан йигирма йилгача бўлиши мумкин. Зарурат бўлиб қолганида сувдан фойдаланиш муддатлари тегишинча сувдан қисқа муддатли ёки узоқ муддатли вақтинча фойдаланиш муҳлатидан ошмайдиган муддатга узайтирилиши мумкин.

Сувдан умумий фойдаланиш муддат билан чекланмайди.

38-модда. Сув объектларидан вақтинча фойдаланиш муддатларини ҳисоблаш

Сув объектларидан вақтинча фойдаланиш муддатлари, башарти қарорнинг ўзида ёки руҳсатномада бошқа бир муддат кўрсатилмаган бўлса, шу сув объектини танҳо фойдаланиш учун бериш тўғрисида қарор қабул қилинган ёки сув объектларидан махсус фойдаланиш учун руҳсатнома берилган кундан бошлаб ҳисобланади.

39-модда. Сув объектларидан вақтинча фойдаланиш муддатларини узайтириш тартиби

Сув объектларидан вақтинча фойдаланиш муддатлари сувдан фойдаланувчи манфаатдор томонлар илтимоси билан, шу сув объектларини танҳо фойдаланиш учун бериш тўғрисида қарор чиқарган ёки ундан махсус фойдаланиш учун руҳсат берган давлат органлари томонидан узайтирилади.

Ўнинчи боб

СУВДАН ФОЙДАЛАНУВЧИЛАРНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА БУРЧЛАРИ

40-модда. Сув объектларидан тайинланган мақсадда фойдаланиш

Сувдан фойдаланувчилар сув объектлари қандай мақсадлар учун фойдаланишга берилган бўлса, фақат шу мақсадларда фойдаланишга ҳақлидирлар.

41-модда. Сувдан фойдаланувчиларнинг ҳуқуқларини қўриқлаш

Сувдан фойдаланувчиларнинг ҳуқуқлари қонун билан қўриқланади.

Сувдан фойдаланувчиларнинг ҳуқуқлари бузилган тақдирда бу ҳуқуқлар ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида кўзда тутилган тартибда тикланиши лозим.

42-модда. Сувдан фойдаланувчиларнинг ҳуқуқларини чеклаш

ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида кўзда тутилган ҳолларда сувдан фойдаланувчиларнинг ҳуқуқлари давлат манфаатларини кўзлаб, шунингдек бошқа сувдан фойдаланувчилар манфаатини кўзлаб, чеклаб қўйилиши мумкин. Бундай ҳолда аҳолининг ичимли сувга бўлган эҳтиёжи ва маиший эҳтиёжлари учун сув объектларидан фойдаланиш шарт-шароити ёмонлашмаслиги керак.

43-модда. Сув объектларидан фойдаланувчиларнинг бурчлари

Сувдан фойдаланувчилар:

сув объектларидан рационал равишда фойдаланишлари, сувни тежаб-тергаб сарфлаш, сувнинг сифатини қайта тиклаш ва яхшилаш тўғрисида ғамхўрлик қилишлари;

ифлос моддалар аралашиб қолган оқова сувларни сув объектларига оқизишни тамомила тўхтатиш чораларини кўришлари;

бошқа сувдан фойдаланувчиларга берилган ҳуқуқларнинг бузилишига, шунингдек хўжалик объектлари ва табиий ресурсларга (ерлар, ўрмонлар, ҳайвонот дунёси, фойдали қазилмалар ва ҳоказоларга) зарар етказилишига йўл қўймасликлари;

сувнинг ҳолатига таъсир ўтказувчи сув тозалайдиган ва бошқа сув хўжалик иншоотларини ҳамда техникавий қурилмаларни соз ҳолда тутишлари, уларни ишлатиш сифатларини яхшилашлари, белгилаб қўйилган ҳолларда эса сувдан фойдаланишни ҳисобга олиб боришлари шарт.

Ўн биринчи боб

СУВДАН ФОЙДАЛАНИШ ҲУҚУҚИНИ БЕКОР ҚИЛИШ

44-модда. Сувдан фойдаланиш ҳуқуқини бекор қилиш асослари

Корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва гражданларнинг сувдан фойдаланиш ҳуқуқи тегишинча қуйидаги ҳолларда, яъни:

1) сувдан фойдаланишга эҳтиёж қолмаганда ёки ундан воз кечилганда;

2) сувдан фойдаланиш муддати тугаганда;

3) корхона, ташкилот ёки муассаса тугатилганда;

4) сув хўжалиги иншоотлари бошқа сувдан фойдаланувчиларга берилганда;

5) танҳо фойдаланилаётган сув объектларини қайтариб олишга зарурат туғилганда бекор қилинади.

Сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш қоидалари бузилган ёки сув объектидан белгилаб қўйилганидан бошқа мақсадда фойдаланилган ҳолларда ҳам корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва гражданларнинг сувдан фойдаланиш ҳуқуқи бекор қилиниши мумкин (ичимли сувга бўлган эҳтиёж ва маиший эҳтиёжларни қондириш учун сувдан фойдаланиш ҳуқуқи бундан мустаснодир).

Ўзбекистон ССР қонунларида корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва гражданларнинг сувдан фойдаланиш ҳуқуқини бекор қилишнинг бошқача асослари ҳам кўзда тутилиши мумкин.

45-модда. Сувдан фойдаланиш ҳуқуқини бекор қилиш тартиби

Сувдан фойдаланиш ҳуқуқи:

сувдан махсус, шунингдек иккиламчи фойдаланиш учун берилган руҳсатни бекор қилиш йўли билан;

танҳо фойдаланиш учун берилган сув объектларини қайтариб олиш йўли билан бекор қилинади.

Сувдан махсус фойдаланиш шундай фойдаланишга руҳсат берган органнинг қарори билан бекор қилинади.

Сувдан иккиламчи фойдаланиш сувдан бирламчи фойдаланувчининг сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи орган билан келишиб чиқарган қарорига биноан бекор қилиниши мумкин.

46-модда. Танҳо фойдаланиш учун берилган сув объектларини қайтариб олиш

Танҳо фойдаланиш учун берилган сув объектлари ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида белгиланадиган тартибда қайтариб олинади.

Иттифоқ қарамоғидаги корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларга танҳо фойдаланиш учун бериб қўйилган сув объектлари сувдан фойдаланувчилар билан ҳамда улар бевосита бўйсунадиган министрликлар ва идоралар билан келишиб туриб қайтариб олинади.

47-модда. Сув хўжалиги тадбирларини ўтказиш, сувдан фойдаланиш шартларини бекор қилиш ёки ўзгартириш натижасида етказилган зарарларнинг ўрнини қоплаш

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг сув тўғрисидаги қонун Асосларига мувофиқ, корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва гражданларга сув хўжалиги тадбирларини (гидротехника ишларини ва шу кабиларни) ўтказиш натижасида, шунингдек сувдан фойдаланиш шартлари бекор қилиниши ёки ўзгартирилиши натижасида етказилган зарарлар СССР Министрлар Совети белгилайдиган ҳолларда ва тартибда қопланади.

Ўн иккинчи боб

АҲОЛИНИНГ ИЧИШИ, МАИШИЙ ВА БОШҚА ЭҲТИЁЖЛАРИ УЧУН СУВ ОБЪЕКТЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ

48-модда. Аҳолининг ичиши, маиший ва бошқа эҳтиёжлари учун бериб қўйиладиган сув объектлари

Аҳолининг ичимли сувга бўлган эҳтиёжини, маиший эҳтиёжини, шунингдек бошқа эҳтиёжларини қондириш учун сувнинг сифати белгиланган санитария талабларига мувофиқ бўлган сув объектлари бериб қўйилади.

49-модда. Аҳолини марказлаштирилган тартибда сув билан таъминлаш.

Аҳолининг ичиши, маиший ва бошқа эҳтиёжларини марказлашган тартибда сув билан таъминлаш учун сув объектларидан фойдаланилганда корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар ўз оператив бошқарувида, эгалигида ёки фойдаланишида бўлган хўжалик-ичимли водопроводлардан белгиланган тартибда тасдиқланган сув олиш иншоотлари лойиҳаларига ва ичимли сув олиш ҳамда уни истеъмолчиларга бериш учун сувдан фойдаланиш руҳсатномаларига мувофиқ сув олишга ҳақлидирлар.

Ушбу моддада кўрсатилган корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар олган сувларини ҳисобга олиб бориш ишини ташкил этишлари, сув билан таъминлаш манбаларидаги сувнинг сифатини мунтазам текшириб туришлари ва манбаларда сув сифати ўзгарганлиги ҳақида сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш органларига, давлат санитария назорати органларига ва меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига маълум қилиб туришлари шарт.

50-модда. Аҳолини марказлаштирилмаган тартибда сув билан таъминлаш.

(Давоми учинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ СУВ ТЎҒРИСИДАГИ КОДЕКСИ

(Боши иккинчи бетда).

Аҳолининг ичиши, маиший ва бошқа эҳтиёжлари учун марказлаштирилмаган тартибда сув билан таъминлаш учун сув объектларидан фойдаланганда корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва граждaнлар сувдан умумий ёки махсус равишда фойдаланиш тартибида бевосита ер усти ёки ер ости сув манбаларидан сув олишга ҳақлидирлар.

Шу мақсадлар учун мўлжалланган сув олиш иншоотларидан фойдаланиш меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ, посёлка ва шаҳар Советларининг ижроия комитетлари томонидан белгиланган қоидаларга мувофиқ равишда амалга оширилади.

Сувдан фойдаланувчилар юқорида кўрсатилган сув олиш иншоотларининг тегишли санитария-техника ҳолатида бўлишини таъминлашлари зарур.

51-модда. Ичишга яроқли ер ости сувларидан ичишга ва маиший эҳтиёжларга алоқадор бўлмаган эҳтиёжлар учун фойдаланишни чеклаш

Ичишга яроқли ер ости сувларидан ичиш ва маиший эҳтиёжлар учун фойдаланиш билан алоқадор бўлмаган эҳтиёжлар учун фойдаланишга ,одатда, йўл қўйилмайди. Ер юзасида зарур сув манбалари бўлмаган ва ичишга яроқли ер ости сув запаслари етарли бўлган районларда сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар бундай сувлардан ичиш ва маиший эҳтиёжлар учун фойдаланиш билан алоқадор бўлмаган мақсадларда фойдаланишга рухсат беришлари мумкин.

Ўн учинчи боб

СУВ ОБЪЕКТЛАРИДАН ДАВОЛАШ, КУРОРТ ВА СОҒЛОМЛАШТИРИШ МАҚСАДЛАРИДА ФОЙДАЛАНИШ

52-модда. Шифобахш сувлар категориясига киритилган сув объектларидан биринчи навбатда даволаш ва курорт мақсадларида фойдаланиш

Белгиланган тартибда шифобахш сувлар категориясига киритилган сув объектларидан, аввало, даволаш ва курорт мақсадларида фойдаланилади. Сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар шифобахш сувлар категориясига киритилган сув ресурсларидан, фавқулодда ҳолларда тегишли соғлиқни сақлаш органлари ва курорт бошқармалари билан келишиб туриб, бошқа мақсадлар учун фойдаланишга рухсат беришлари мумкин.

53-модда. Шифобахш сувлар категориясига киритилган сув объектларига оқова сувлар оқизишни тақиқлаш

Шифобахш сувлар категориясига киритилган сув объектларига оқова сувларни оқизиш тақиқланади.

54-модда Дам олиш ва спорт учун сув объектларидан фойдаланиш тартиби

Дам олиш ва спорт учун сувдан фойдаланиш тартиби ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунлари билан белгиланади.

Ўн тўртинчи боб

СУВ ОБЪЕКТЛАРИДАН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ЭҲТИЁЖЛАРИ УЧУН ФОЙДАЛАНИШ

55-модда. Қишлоқ хўжалигида сувдан фойдаланиш

Сув объектларидан қишлоқ хўжалиги эҳтиёжлари учун фойдаланиш сувдан умумий фойдаланиш тартибида ҳам, махсус фойдаланиш тартибида ҳам амалга оширилади.

Сувдан махсус фойдаланишда давлат ташкилотларига, колхозларга, совхозларга ва бошқа сувдан фойдаланувчиларга қарашли суғориш, сув чиқариш, зовур системалари ҳамда бошқа сув хўжалиги иншоотлари ва қурилмалари қўлланилади.

Суғориш, зовур, сув чиқариш ва суғориш-сув чиқариш системаларидаги, каналлардаги, сув омборлари ва бошқа сув хўжалиги объектларидаги сувлардан фойдаланувчилар жумласига колхозлар, совхозлар ва бошқа корхона, ташкилот, муассасалар, шунингдек граждaнлар кириши мумкин.

56-модда. Суғориладиган деҳқончилик шароитида сувдан қишлоқ хўжалиги учун фойдаланиш мақсадлари

Қишлоқ хўжалигида сувдан фойдаланиш ишлари пахтадан ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олиш учун, шунингдек қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бошқа эҳтиёжларини таъминлаш учун колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари, ташкилотлари ҳамда муассасаларининг суғориладиган ерларида қулай сув режими вужудга келтириш мақсадида амалга оширилади.

57-модда. Қишлоқ хўжалигида сувдан фойдаланишни планлаштириш

Суғориш, сув чиқариш ва суғориш-сув чиқариш системаларидаги, магистрал каналлардаги, сув омборларидаги ва бошқа сув хўжалиги объектларидаги сувлардан фойдаланиш ишлари сувдан фойдаланишнинг ички хўжалик ва умумсистема планларига асосан амалга оширилади.

Икки томонлама зовур системасидаги сувлардан фойдаланиш ишлари мелиорация қилинган ерлардаги сув режимини тартибга солиш ички хўжалик ва умумсистема планлари асосида амалга оширилади.

Қишлоқ хўжалиги эҳтиёжлари учун сувга бўлган талаб сувдан фойдаланиш планларида аҳолининг ичиши ва маиший эҳтиёжларини қондиришдан кейин биринчи навбатда кўзда тутилади.

Сувдан фойдаланиш планларига мувофиқ, суғориш, сув чиқариш ва суғориш-сув чиқариш системалари ва бошқа сув хўжалиги объектлари бошқармалари сувдан фойдаланувчилар билан сувдан фойдаланиш шартларини ҳамда томонларнинг ўзаро ҳуқуқ ва бурчларини аниқлаб берувчи шартномалар тузишлари мумкин.

58-модда. Қишлоқ хўжалигида сувдан фойдаланиш планларини тасдиқлаш

Сувдан фойдаланувчи колхозлар, совхозлар ва бошқа корхоналар, ташкилотлар ҳамда муассасалар томонидан тузилган хўжалик ичида сувдан фойдаланиш планлари суғориш, сув чиқариш ва суғориш-сув чиқариш системалари ва бошқа сув хўжалиги объектлари бошқармалари билан келишиб олиниши ва меҳнаткашлар депутатлари район Советы ижроия комитети томонидан тасдиқланиши лозим.

Сувдан фойдаланиш умумсистема планларини:

район аҳамиятидаги системалар бўйича — меҳнаткашлар депутатлари район Советининг ижроия комитети;

область, Қорақалпоғистон АССР, республика аҳамиятига эга системалар бўйича — қишлоқ хўжалиги органлари билан келишган ҳолда, тегишли бўлишига қараб, область, Қорақалпоғистон АССР, республика мелиорация ва сув хўжалиги органлари тасдиқлайдилар.

59-модда. Бериладиган сувнинг миқдори ва муддатларини ўзгартиш

Сувдан фойдаланувчининг талабига биноан, белгиланган холларда қишлоқ хўжалиги эҳтиёжлари учун қўшимча, пландагидан ортиқ сув берилиши мумкин.

Сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар қуйидаги ҳуқукларга эгадирлар:

суғориш манбаларида сув камайиб қолган тақдирда сувдан фойдаланувчиларга бериладиган сувни (бир меёрда сув бериш принципига риоя қилган ҳолда) чеклаб қўядилар; баъзи суғориш манбаларида сув танқислиги даврида суғориш системаларидаги сувдан қайта фойдаланишни жорий киладилар; сувдан айрим фойдаланувчилар сувдан хўжасизларча фойдаланганлари ёки сувни ўзбошимчалик билан кўпайтириб олганлари тақдирда уларга сув беришни камайтириб қўядилар;

суғориш манбаида сув режими ўзгарганлигига, об-ҳаво шароитларига ва планда кўзда тутилган сув бериш муддатларини ўзгартишга сабаб бўладиган бошқа шароитларга кўра, сувдан фойдаланувчиларга сув бериш планларига ўзгартиш киритадилар. Сувдан фойдаланиш планларига (сув режимини тартибга солиш планларига) ўзгартишлар фақат шу планларни тасдиқлаган органлар билан келишиб киритилиши мумкин.

60-модда. Қишлоқ хўжалиги эҳтиёжлари учун сув объектларидан фойдаланувчиларнинг бурчлари

Сув объектларидан қишлоқ хўжалиги эҳтиёжлари учун фойдаланувчи колхозлар, совхозлар ҳамда бошқа корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва граждaнлар сувдан фойдаланишнинг белгилаб қўйилган планларига, қоидаларига, нормалари ва режимига риоя қилишлари мелиорация системаларида сувнинг шимилиб ва буғланиб исроф бўлишини камайтириш, сув объектларидан сувнинг беҳуда оқизиб юборилишига йўл қўймаслик, балиқчилик хўжалиги сув ҳавзаларидан балиқларнинг мелиорация системасига ўтиб кетишига йўл қўймаслик чораларини кўришлари, шунингдек ер намлиги режимининг энг қулай ҳолатда бўлишини таъминлашлари шарт.

61-модда. Оқова сув билан суғориш

Қишлоқ хўжалик ерларини оқова сув билан суғоришга сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органлар давлат санитария ва ветеринария назоратини амалга оширувчи органлар билан келишиб рухсат беради.

Саноат, коммунал корхоналари ва бошқа корхоналар ҳамда ташкилотлар тупроқ унумдорлигига ва етиштириладиган қишлоқ хўжалик маҳсулотларига зарарли таъсир қилувчи ифлос сувларни қишлоқ хўжалик ерларини суғориш учун беришлари тақиқланади.

62-модда. Ўрмонлар, дарахтзорлар ва дарахт кўчатзорлари билан банд бўлган ерларни суғориш ва захини қочириш учун сувдан фойдаланиш

Ушбу Кодекснинг 55, 60-моддалари ва 61-модданинг биринчи қисмида кўрсатилган қоидалар ўрмонлар, дарахтзорлар ва дарахт кўчатзорлари билан банд бўлган ерларни суғоришга ва захини қочиришга ҳам татбиқ қилинади.

63- модда. Сув объектларидан коллектив боғдорчилик ва полизчилик эҳтиёжлари учун фойдаланиш

Боғдорчилик коллективлари боғларни суғориш учун белгиланган тартибда сув объектларидан фойдаланишлари мумкин.

Коллектив полизчилик билан шуғулланиш учун ер участкалари берилган корхона, ташкилот ва муассасалар ҳам ўз полизларини суғориш учун белгиланган тартибда сув объектларидан фойдаланишлари мумкин.

64-модда. Сувдан фойдаланувчиларнинг хўжаликлараро аҳамиятга эга бўлган сув объектларидан олинадиган сувларни ўзларича кўпайтириш-камайтиришни тақиқлаш

Сувдан фойдаланувчи колхозлар, совхозлар ва бошқа корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ҳамда граждaнларнинг сувни кўпайтириш ёки озайтириш мақсадида хўжаликлараро аҳамиятга эга бўлган каналлардаги ва сув омборларидаги гидротехника иншоотларини ўзбошимчалик билан тартибга солишлари, шунингдек уларга мувaққат тўсиқлар, насос станциялари ва бошқа иншоотлар қуришлари тақиқланади.

65-модда. Каналлар ва бошқа гидротехника иншоотларидан тракторлар, транспорт воситаларини ва чорва молларини ҳайдаб ўтишнинг тақиқланиши

Каналлар ва бошқа гидротехника иншоотларидан тракторлар, қишлоқ хўжалик машиналари, автомобиллар ва бошқа транспорт воситаларини юргизиб ўтиш шунингдек мўлжалланмаган жойлардан чорва молларини ҳайдаб ўтиш ва суғориш тақиқланади.

66-модда. Сувдан фойдаланувчиларнинг ирригация-мелиорация ишларида қатнашиши

Сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар хўжаликлараро мавжуд мелиорация системаларини бузмай сақлаш ва яхшилаш учун шу системалардаги сувдан фойдаланувчиларни Ўзбекистон ССР Министрлар Советы томонидан белгиланадиган тартибда ирригация-мелиорация ишларини бажаришга жалб этишлари мумкин.

Ўн бешинчи боб

СУВ ОБЪЕКТЛАРИДАН САНОАТ МАҚСАДЛАРИ ВА ГИДРОЭНЕРГЕТИКА ЭҲТИЁЖЛАРИ УЧУН ФОЙДАЛАНИШ

67-модда. Саноат мақсадлари учун сув объектларидан фойдаланувчиларнинг бурчлари

Сув объектларидан саноат мақсадлари учун фойдаланувчилар сувдан фойдаланиш борасида белгиланган планларга, технологик нормаларга ва қоидаларга риоя қилишлари, шунингдек ишлаб чиқариш технологиясини ва сув таъминоти схемаларини такомиллаштириш (сувсиз технологик жараёнларни, ҳаво ёрдамида совутиш, ишлатилаётган сувдан қайта-қайта фойдаланиш ва бошқа техникавий усулларни қўллаш) йўли билан сувнинг сарфланишини камайтириш ва оқова сувларни ташлаб юборишга барҳам бериш чораларини кўришлари лозим.

68- модда. Ичимли сувлардан саноат мақсадлари учун фойдаланишни чеклаш

Табиий офат, авариялар рўй берган тақдирда ва бошқа фавқулодда ҳолатларда, шунингдек корхона водопровод сувини белгилаб қўйилган миқдордан ошиқ сарф қилиб юборган тақдирда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари аҳолининг ичимли сувга бўлган эҳтиёжларини ва маиший эҳтиёжларини биринчи навбатда қондириш манфаатларини кўзлаб, коммунал водопроводлардан саноат мақсадлари учун ичимли сувни истеъмол қилишни қисқартиришга ёки тақиқлаб қўйишга ва идораларга қарашли ичимли сув берадиган хўжалик водопроводлар сувидан саноат мақсадлари учун фойдаланишни вақтинча чеклаб қўйишга ҳақлидир.

69-модда. Ер ости сувларидан техника сув таъминоти ва бошқа саноат мақсадлари учун фойдаланиш

Ичимли ёки шифобахш сувлар категориясига киритилмаган ер ости сувлари (чучук, минерал, иссиқ сувлар)дан белгилаб қўйилган тартибда техника сув таъминоти учун, мазкур сув таркибидаги химиявий элементларни чиқариб олиш, иссиқлик энергияси ҳосил қилиш ва бошқа ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун сувдан рационал фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш талабларига риоя қилинган ҳолда фойдаланиш мумкин.

70-модда. Сув объектларидан гидроэнергетика эҳтиёжлари учун фойдаланиш

Гидроэнергетика эҳтиёжлари учун сув объектларидан халқ хўжалигининг бошқа тармоқлари манфаатларини ҳисобга олган ҳолда, шунингдек, башарти СССР Министрлар Советининг қарори ёки Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорида, тегишли ҳолларда эса сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органнинг қарорида бевосита бошқа тартиб кўзда тутилмаган бўлса, сувдан комплекс фойдаланиш талабларига риоя қилинган ҳолда фойдаланилади.

Гидроэнергетика эҳтиёжлари учун бериб қўйилган сув объектлари, табиий шароитларга, хўжалик эҳтиёжлари ва ўзга эҳтиёжларга қараб, бошқа мақсадлар учун ҳам фойдаланилади.

Ўн олтинчи боб

СУВ ОБЪЕКТЛАРИДАН СУВ ТРАНСПОРТИ ВА ЁҒОЧ ОҚИЗИШ ЭҲТИЁЖЛАРИ УЧУН ФОЙДАЛАНИШ

71-модда. Кема қатнайдиган сув йўллари

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг сув тўғрисидаги қонун Асосларига мувофиқ, СССР дарёлари, кўллари, сув омборлари, каналлари, ички денгизлари ва бошқа ички денгиз сувлари, шунингдек СССРнинг территориал сувлари (территориал денгизи) сув йўллари сифатида фойдаланиш тўла равишда ёки қисман тақиқланган ёхуд улар танҳо фойдаланиш учун бериб қўйилган бўлмаса, умум фойдаланадиган сув йўллари ҳисобланади.

72-модда. Сув йўлларини кема қатнайдиган ва ёғоч оқизадиган сув йўллари категориясига ўтказиш, шунингдек сув йўлларидан фойдаланиш қоидаларини белгилаш тартиби

Сув йўлларини кема қатнайдиган ва ёғоч оқизадиган сув йўллари категориясига ўтказиш, шунингдек сув йўлларидан фойдаланиш қоидаларини белгилаб бериш тартиби ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунлари билан белгиланади.

73-модда. Сув объектларидан кичик кемаларда сузиб юриш учун фойдаланиш

Сув объектларидан кичик кемаларда (эшкакли ва моторли қайиқлар, катерлар, елканли яхталар ва шу кабилларда) сузиб юриш учун Ўзбекистон ССР Министрлар Советы томонидан белгиланадиган қоидаларга риоя қилиб фойдаланиш мумкин.

74-модда. Ёғоч оқизиш учун сув объектларидан фойдаланиш

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг сув тўғрисидаги қонун Асосларига мувофиқ, қуйидаги сув объектларида, яъни:

1) кемалар қатнайдиган йўлларда;

2) балиқчилик хўжалиги учун, сув таъминоти ёки халқ хўжалигининг бошқа мақсадлари учун алоҳида аҳамияти борлиги ҳисобга олиниб, СССР Министрлар Советы ёхуд Ўзбекистон ССР Министрлар Советы томонидан рўйхати тасдиқлаб қўйилган сув объектларида ёғочларни яккалаб оқизиш, шунингдек кемаларга уламай сол қилиб ва бир-бирига боғлаб оқизиш тақиқланади.

Бошқа хил сув объектларида ёғочларни мазкур тарзда оқизишга сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органларнинг балиқ запасларини муҳофаза қилувчи органлар билан келишиб берган рухсатига биноан йўл қўйилади.

Ёғоч оқизувчи ташкилотлар ёғоч оқизадиган йўлларни чўкиб кетган ёғочлардан мунтазам равишда тозалаб туришлари шарт.

75-модда. Сув объектларидан ҳаво транспорти эҳтиёжлари учун фойдаланиш

Ҳаво кемаларининг тўхташи, парвоз қилиши ва қўниши учун, шунингдек ҳаво транспортининг бошқа эҳтиёжлари учун сув объектларидан фойдаланиш тартиби ССР Иттифоқи қонунлари билан белгиланади.

Ўн еттинчи боб

СУВ ОБЪЕКТЛАРИДАН БАЛИҚЧИЛИК ХЎЖАЛИГИ ЭҲТИЁЖЛАРИ УЧУН ФОЙДАЛАНИШ

76-модда. Балиқчилик хўжалиги манфаатларини кўзлаб, балиқчилик хўжалиги ҳавзаларидан фойдаланишни чеклаш

Балиқларнинг қимматли турларини сақлаб қолиш ва урчитиб кўпайтириш учун ҳамда сувдан фойдаланиш тармоғининг бошқа объектлари учун алоҳида муҳим аҳамиятга эга бўлган балиқчилик хўжалиги ҳавзаларида ёки шу ҳавзаларнинг айрим участкаларида сувдан фойдаланувчиларнинг ҳуқуқлари балиқчилик хўжалиги манфаатларини кўзлаб чеклаб қўйилиши мумкин.

Бундай ҳавзаларнинг ёки шу ҳавзалардаги участкаларнинг рўйхатини ҳамда сувдан фойдаланишни чеклаш турларини сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органлар балиқ запасларини муҳофаза қилувчи органларнинг тақдимига биноан белгилаб берадилар.

77-модда. Балиқ запасларини муҳофаза қилиш ва балиқларни урчитиб кўпайтириш тадбирлари

Балиқ хўжалиги ҳавзаларидаги гидротехника иншоотларини ва бошқа иншоотларни ишлатмоқ учун балиқ запасларини муҳофаза қилишни ва балиқларни урчитиб кўпайтириш шарт-шароитларини таъминлаш тадбирлари ўз вақтида амалга оширилиши лозим.

Балиқчилик хўжаликларига қарашли сув ҳавзаларидаги балиқлар уруғ ташлайдиган жойлар ва уларнинг қишлов уяларида тупроқ оқизиш ишлари ва балиқ запаслари ҳолатига ҳамда уларнинг урчиб кўпайиш шароитларига салбий таъсир этувчи бошқа ишларни бажаришга йўл қўйилмайди.

Саноат мақсадлари, суғориш ва бошқа эҳтиёжлар учун балиқчилик хўжалигининг сув ҳавзаларидан сув олишга балиқ запасларини муҳофаза қилувчи органлар билан келишиб, сув чиқариш иншоотларига балиқ тушиб қолмаслигини таъминлайдиган махсус мосламалар ўрнатилган тақдирдагина йўл қўйилиши мумкин.

78-модда. Балиқчилик хўжалиги сув ҳавзаларидан фойдаланувчи корхона ва ташкилотларнинг бурчлари

Фойдаланиш учун балиқчилик хўжалиги сув ҳавзалари ёки ов қилиш участкалари бериб қўйилган колхозлар, корхоналар ва ташкилотлар бу ерларда балиқ запасларининг урчиб кўпайиш шароитларини таъминлашлари, зарур мелиорация ишлари олиб боришлари, шунингдек шу колхозлар, корхоналар, ташкилотлар ва бошқа хўжаликлар жойлашган ерлардаги қирғоқ участкаларни тегишли санитария ҳолатида тутишлари зарур.

79-модда. Сув объектларидан балиқчилик хўжалиги эҳтиёжлари учун фойдаланиш тартиби

Сув объектларидан балиқчилик хўжалиги эҳтиёжлари учун фойдаланиш тартиби ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунлари билан белгиланади.

80-модда. Сув объектларидан спорт ва ҳаваскорлик йўли билан балиқ овлаш учун фойдаланиш

Балиқчилик хўжалиги сув ҳавзаларидан ва белгиланган тартибда заповедник деб эълон қилинган сув объектларидан бошқа сув объектларида спорт ва ҳаваскорлик йўли билан балиқ овлашга рухсат берилади. Балиқ запасларини муҳофаза қилувчи органлар шу мақсадлар учун махсус сув объектларини ёки уларнинг айрим участкаларини ажратиб беришлари мумкин.

Кўнгилли спорт жамиятларига бериб қўйилган сув объектларида спорт ва ҳаваскорлик йўли билан балиқ овлаш учун шу жамиятларнинг рухсати олинади.

Ўн саккизинчи боб

СУВ ОБЪЕКТЛАРИДАН ОВЧИЛИК ХЎЖАЛИГИ ЭҲТИЁЖЛАРИ УЧУН ФОЙДАЛАНИШ

81-модда. Сувдан фойдаланишда овчилик ташкилотларининг имтиёзли ҳуқуқлари

Ёввойи сув қушлари ва қимматли мўйна берадиган сув ҳайвонлари (қундуз, ондатра, сув каламуши, нутрия ва ҳоказолар) маскани бўлган дарёлар, кўллар ва бошқа сув объектларида сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органлар, сувдан комплекс фойдаланиш талабларини ҳисобга олган ҳолда, овчилик хўжалиги корхоналарига ва ташкилотларига сувдан фойдаланиш учун имтиёзли ҳуқуқлар бериб қўйишлари мумкин.

82-модда. Сув объектларидан овчилик хўжалиги эҳтиёжлари учун фойдаланиш тартиби

Сув объектларидан овчилик хўжалиги эҳтиёжлари учун фойдаланиш тартиби ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунлари билан белгиланади.

Ўн тўққизинчи боб

СУВ ОБЪЕКТЛАРИДАН ЗАПОВЕДНИКЛАР ЭҲТИЁЖЛАРИ УЧУН ФОЙДАЛАНИШ

83-модда. Дахлсиз сув объектлари

Алоҳида илмий ёки маданий қимматга эга бўлган сув объектлари ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида белгилаб қўйилган тартибда дахлсиз деб эълон қилинади ва табиатни муҳофаза қилиш ҳамда илмий тадқиқотлар ўтказиш мақсадида муддатсиз танҳо фойдаланиш учун заповедниклар ихтиёрига бериб қўйилади.

84-модда. Заповедниклар сувидан фойдаланиш тартиби ва уни муҳофаза қилиш чоралари.

Заповедниклар сувидан фойдаланиш тартиби заповедниклар тўғрисидаги низомларда белгиланади.

Заповедниклар сувидан балиқ овлаш, ов қилиш, сув ўсимликлари йиғиш, шунингдек шу сувларнинг табиий ҳолатига зарар етказувчи бошқа ишлар олиб бориш тақиқланади.

Заповедниклар сувига оқова сувларни оқизишга, шунингдек мазкур сувларнинг табиий ҳолатини ўзгартирувчи гидромелиорация ишлари ўтказишга ушбу Кодексда белгиланган талабларга риоя қилинган ва тегишли заповедникларнинг маъмуриятлари билан келишилган ҳолдагина йўл қўйилади.

85-модда. Сув объектларини заповедниклардан қайтариб олиш.

Заповедникларга фойдаланиш учун бериб қўйилган сув объектларини қайтариб олишга фақат алоҳида зарур бўлиб қолган ҳолларда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорига биноан йўл қўйилади.

Йигирманчи боб

ОҚОВА СУВЛАРНИ ОҚИЗИШ УЧУН СУВ ОБЪЕКТЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ

86-модда. Оқова сувларни оқизиш учун сув объектларидан фойдаланишга рухсат берувчи органлар

Саноат, коммунал-маиший, зовур сувларини ва бошқа оқова сувларни оқизиш учун сув объектларидан фойдаланишга фақат сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органларнинг давлат санитария назоратини амалга оширувчи, балиқ запасларини муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамда бошқа манфаатдор органлар билан келишиб берган рухсатига биноан йўл қўйилиши мумкин.

Рухсат сув объектларидан оқова сувларни оқизиш учун фойдаланиш зарурати ва имкониятларини асослаб берувчи ҳужжатларга биноан берилади.

87-модда. Сув объектларига оқова сувларни оқизишга йўл қўйиш шартлари

Сув объектларига оқова сувларни оқизишга сув объекти таркибидаги ифлословчи моддаларнинг белгилаб қўйилган нормалардан ошиб кетишига йўл қўймаслик шарти билан ва сувдан фойдаланувчи бундай оқова сувларни сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органлар томонидан белгилаб қўйилган даражага етказиб тозалаб бериш шарти билангина йўл қўйилади.

Агар мазкур талаблар бузилаётган бўлса, сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органлар оқова сувларни оқизишни чеклаб, тўхтатиб ёки тақиқлаб қўйишлари, ҳаттоки айрим саноат установкаларини, цехлар, корхоналар, ташкилотлар, муассасаларнинг фаолиятини тўхтатиб қўйишлари лозим. Аҳолининг соғлигига хавф етказадиган ҳолларда, давлат санитария назоратини амалга оширувчи органлар оқова сувларни оқизишни тўхтатишга, ҳаттоки ишлаб чиқариш объектларидан ва бошқа объектлардан фойдаланишни тўхтатиб қўйишга ҳақлидирлар. Бу хусусда сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органларга хабар берилади.

88-модда. Сув объектларидан оқова сувларни оқизиш учун фойдаланиш тартиби ва шартлари

Сув объектларидан оқова сувларни оқизиш учун фойдаланиш тартиби ва шартлари ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунлари билан белгиланади.

Йигирма биринчи боб

СУВ ОБЪЕКТЛАРИДАН ЁНҒИНГА ҚАРШИ ЭҲТИЁЖЛАР УЧУН ҲАМДА БОШҚА ДАВЛАТ ВА ЖАМОАТ ЭҲТИЁЖЛАРИ УЧУН ФОЙДАЛАНИШ

89-модда. Сув объектларидан ёнғинга қарши эҳтиёжлар учун фойдаланиш

Ёнғинга қарши эҳтиёжлар учун ҳар қандай сув объектларидан сув олишга йўл қўйилади.

90-модда. Сув объектларидан ёнғинга қарши эҳтиёжлар учун ҳамда бошқа давлат ва жамоат эҳтиёжлари учун фойдаланиш тартиби

Сув объектларидан ёнғинга қарши эҳтиёжлар учун, шунингдек давлат ва жамоатнинг бошқа эҳтиёжлари учун фойдаланиш тартиби ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунлари билан белгиланади.

Йигирма иккинчи боб

СУВ ОМБОРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ

91-модда. Сув омборларини сув билан тўлдириш ва улардан сув чиқариш режими

Сув омборларида сув тўсадиган, сув ўтказадиган ёки сув тўплайдиган иншоотларни ишлатувчи корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар сув омборларининг таъсир зонасидаги сувдан ва ердан фойдаланувчиларнинг манфаатларини ҳисобга олган ҳолда сув омборларини сув билан тўлдириш ва улардан сув чиқариш борасида белгиланган режимга риоя қилишлари шарт.

Сув омборларини сувга тўлдириш ва улардаги сувни ишлатиш режими, сув сатҳининг ўзгариш режими, гидроузел орқали сув ўтиш режими, кемаларнинг монесиз ва хавфсиз ўтиши, шунингдек балиқларнинг уруғ ташлайдиган жойларга ўта олишини таъминлаш сув ҳавзаларидан фойдаланиш қоидалари билан белгиланади.

92-модда. Сув омборларидан фойдаланиш тартиби

Сув омборларидан фойдаланиш тартиби сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органлар томонидан давлат санитария назоратини, балиқ запасларини муҳофаза қилишни амалга оширувчи органлар ва бошқа манфаатдор органлар билан келишиб, ҳар бир сув омбори, каскад учун ёки сув омборлари системаси учун тасдиқланган қоидаларда белгилаб берилади.

93-модда. Сув омборларининг тегишли техника ҳолатини ва ободончилигини таъминлайдиган тадбирларни белгилаш ва координациялаш

Сув омборларининг тегишли техника ҳолатини ва ободончилигини таъминлайдиган тадбирларни белгилаш ва координациялаш, шунингдек улардан фойдаланиш устидан контроллик олиб бориш сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органлар томонидан СССР Министрлар Советы ёки Ўзбекистон ССР Министрлар Советы белгилайдиган тартибда амалга оширилади.

94-модда. Кўл ва бошқа сув ҳавзаларидан сув омборлари сифатида фойдаланиш

Ушбу Кодекснинг 91, 92 ва 93-моддалари қоидалари кўллардан ва сув омборлари тариқасида хизмат қилаётган бошқа сув ҳавзаларидан фойдаланишга ҳам жорий қилинади.

Йигирма учинчи боб

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА БОШҚА ИТТИФОҚДОШ РЕСПУБЛИКАЛАР ТЕРРИТОРИЯСИДАГИ СУВ ОБЪЕКТЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИ ТАРТИБГА СОЛИШ, СССР ЧЕГАРА СУВЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ

95-модда. Ўзбекистон ССР ва бошқа иттифоқдош республикалар территориясидаги сув объектларидан фойдаланишни тартибга солиш

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг сув тўғрисидаги қонун Асосларига мувофиқ, Ўзбекистон ССР ва бошқа иттифоқдош республикалар территориясида жойлашган сув объектларининг шу республикалар манфаатларига тааллуқли қисмидан фойдаланиш тартиби Ўзбекистон ССР органлари билан манфаатдор республикалар органлари ўртасида келишиб белгиланади. Фойдаланиш тартиби ССР Иттифоқи компетенциясига киритилган сув объектлари бундан мустаснодир.

96-модда. СССРнинг чегара сувларидан фойдаланиш тўғрисидаги халқаро битимлар

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг сув тўғрисидаги қонун Асосларига мувофиқ, СССРнинг чегара сувларидан халқаро битимлар асосида фойдаланилади.

Чегара сувларининг совет қисмидан фойдаланиш СССР иштироки билан тузилган халқаро битимларда тартибга солинмаган бўлса, ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларига мувофиқ амалга оширилади.

97-модда. СССРнинг чегара сувларидан фойдаланиш тартиби

СССРнинг чегара сувларидан фойдаланиш тартиби компетентли органлар томонидан чегара қўшинлари қўмондонлиги билан келишиб белгиланади.

Йигирма тўртинчи боб

СУВДАН ФОЙДАЛАНИШ ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОЛАРНИ ҲАЛ ҚИЛИШ

98-модда. Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низоларни ҳал қилувчи органлар

Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низолар Ўзбекистон ССР Министрлар Советы, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советы, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, шунингдек сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органлар томонидан ҳамда тегишли ваколати бўлган бошқа давлат органлари томонидан ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида белгиланадиган тартибда ҳал қилинади.

99-модда. Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низоларни ҳал қилишда меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари ижроия комитетларининг компетенцияси

Меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советларининг ижроия комитетлари ихтиёрига қишлоқ, посёлка территориясидаги сув объектларидан фойдаланиш масаласида граждaнлар ўртасида чиққан низоларни ҳал қилиш вазифаси киради; сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар ҳамда шунга ваколат берилган бошқа давлат органлари ҳал қилиши лозим бўлган низолар бундан мустаснодир.

100-модда. Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низоларни ҳал қилишда меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Советлари ижроия комитетларининг компетенцияси

Меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Советларининг ижроия комитетлари ихтиёрига шаҳар территориясидаги сув объектларидан фойдаланиш масаласида шаҳарга бўйсунадиган корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар ўртасида, мазкур корхона, ташкилот ва муассасалар билан граждaнлар ўртасида, шунингдек граждaнлар ўртасида сувдан фойдаланиш юзасидан чиққан низоларни ҳал қилиш вазифаси киради; сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар ҳамда шунга ваколат берилган бошқа давлат органлари ҳал қилиши лозим бўлган низолар бундан мустаснодир.

101 модда. Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низоларни ҳал қилишда меҳнаткашлар депутатлари район Советлари ижроия комитетларининг компетенцияси

Меҳнаткашлар депутатлари район Советларининг ижроия комитетлари ихтиёрига колхозлар, совхозлар, районга бўйсунадиган бошқа корхона, ташкилот ва муассасалар ўртасида, шунингдек мазкур корхона, ташкилот, муассасалар билан граждaнлар ўртасида сувдан фойдаланиш юзасидан чиққан низоларни ҳал қилиш вазифаси киради; сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи ҳамда шунга ваколат берилган бошқа давлат органлари ҳал қилиши лозим бўлган низолар бундан мустаснодир.

102-модда. Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низоларни ҳал қилишда Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советы ва меҳнаткашлар депутатлари область Советлари ижроия комитетларининг компетенцияси

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советы ва меҳнаткашлар депутатлари область Советларининг ижроия комитетлари ихтиёрига томонлардан ҳатто бири республика (АССР) ёки областга бўйсунадиган корхона, ташкилот ва муассаса бўлган тақдирдаги низоларни ҳамда Қорақалпоғистон АССР ёки областдаги турли районларда жойлашган корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар ўртасида сувдан фойдаланиш тўғрисида чиққан низоларни ҳал қилиш вазифаси киради; сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар ҳамда шунга ваколат берилган бошқа давлат органлари ҳал қилиши лозим бўлган низолар бундан мустаснодир.

103-модда. Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низоларни ҳал қилишда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг компетенцияси

Ўзбекистон ССР Министрлар Советы ихтиёрига томонлардан ҳатто бири республикага бўйсунадиган корхона, ташкилот ва муассаса бўлган тақдирдаги низоларни ҳамда турли областлар ёки битта область ва Қорақалпоғистон АССР территориясида жойлашган корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ўртасида сувдан фойдаланиш тўғрисида чиққан низоларни ҳал қилиш вазифаси киради: сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органлар ҳамда шунга ваколат берилган бошқа давлат органлари ҳал қилиши лозим бўлган низолар бундан мустаснодир.

104-модда. Ўзбекистон ССРдаги сувдан фойдаланувчилар билан бошқа иттифоқдош республикадаги сувдан фойдаланувчилар ўртасида чиққан низоларни ҳал қилиш

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг сув тўғрисидаги қонун Асосларига мувофиқ, Ўзбекистон ССРдаги сувдан фойдаланувчилар билан бошқа иттифоқдош республикалардаги сувдан фойдаланувчиларнинг сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низолари манфаатдор иттифоқдош республикаларнинг вакилларидан иборат тенг ҳуқуқлилик асосида тузиладиган комиссия томонидан кўрилади. Комиссия бир битимга келмаса, мазкур масалаларга доир низолар СССР Министрлар Советы белгилайдиган тартибда кўриб чиқилиши керак.

105-модда. Сувдан фойдаланиш тўғрисида низо қўзғатиш

Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низолар томонлардан бирининг аризасига биноан қўзғатилади.

Бу аризага сувдан фойдаланиш қоидалари бузилганлигини исботлаб берувчи ҳужжатлар илова қилинган бўлади.

106-модда. Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низоларни кўриб чиқиш тартиби

Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низолар манфаатдор томонлар иштирокида кўриб чиқилади, улар низо ҳал қилинадиган вақт ва жой ҳақида хабардор қилиб қўйилади.

107-модда. Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низолар юзасидан қарор қабул қилиш

Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низоларни кўриб чиқиш натижаси ҳақида шу низони ҳал қилувчи органлар қарор чиқарадилар.

Зарур ҳолларда бу қарорларда уларни ижро этиш тартиби ва муддатлари, шунингдек бузилган ҳуқуқни тиклаш тадбирлари кўрсатилган бўлиши мумкин.

108-модда. Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низо юзасидан чиқарилган қарорлар устидан шикоят бериш тартиби

Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низо юзасидан чиқарилган қарор устидан шу қарор топширилган кундан бошлаб ўн кун муддат ичида юқори органга шикоят бериш мумкин.

(Давоми тўртинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ СУВ ТЎҒРИСИДАГИ КОДЕКСИ

(Боши 2 ва 3-бетларда).

Низо юзасидан чиқарилган қарор устидан берилган шикоят бу қарорнинг ижросини тўхтатиб қўймайди. Сувдан фойдаланиш тўғрисидаги низо юзасидан чиқарилган қарорнинг ижроси қарор чиқарган орган ёки юқори орган томонидан тўхтатилиши ёки ижро муддати узайтирилиши мумкин.

109-модда. Сувдан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган мулкий низоларни ҳал қилиш

Сув муносабатлари билан боғлиқ бўлган мулкий низолар ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида белгиланган тартибда ҳал этилади.

III бўлим

СУВНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА У ЕТКАЗАДИГАН ЗАРАРЛИ ТАЪСИРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ

Ингирма бешинчи боб

СУВНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ

110-модда. Сувни муҳофаза қилиш вазифалари

Ҳамма сувлар (сув объектлари) аҳоли соғлиғига зарар етказиш, шунингдек балиқ запасларининг камайишига, сув таъминоти шароитининг ёмонлашишига ва бошқа ноқулай ҳодисаларга олиб келиши мумкин бўлган [illegible] сувнинг физикавий, химиявий ва биологик хоссалари ўзгариши, сувнинг гидрологик ва гидрогеологик режими бузилиши натижасида [illegible] ифлосланиш, булғаниш ва камайишдан [illegible] муҳофаза қилиниши керак.

111-модда. Сувни муҳофаза қилишни, сувнинг ҳолати ва режимини яхшилашни таъминловчи тадбирларни амалга ошириш

Ўз фаолияти билан сувнинг ҳолатига таъсир қилувчи корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар сувнинг камайиб кетишидан муҳофаза қилишни, ифлосланишининг олдини олиш [illegible], шунингдек сувнинг ҳолатини яхшилаш учун [illegible] технология, агротехника, гидротехника, санитария-техника ва бошқа тадбирларни [illegible] амалга оширишлари шарт.

112-модда. Сувни муҳофаза қилишни ҳамда сув ҳолатини ва режимини яхшилашни таъминловчи тадбирлар турлари

Сувни лойқаланишдан, ифлосланишдан ва камайиб кетишдан муҳофаза қилишни ва сувнинг ҳолати ва режимини яхшилашни таъминловчи тадбирларга қуйидагилар киради:

а) технология тадбирлари — саноатни сув билан таъминлаш, сув обороти системаси, тозалаш иншоотлари ва оқова сувларни зарарсизлантириш иншоотлари қуриш; оқова сувлардан чиққан қолдиқларни халқ хўжалигида фойдаланиш йўли билан утиллаштириш; [illegible]

б) ўрмон-мелиорация ва агротехника тадбирлари — [illegible]

в) гидротехника тадбирлари — [illegible]

г) санитария-техника тадбирлари — [illegible]

113-модда. Сувни муҳофаза қилиш тадбирларини планлаштириш

[illegible]

114-модда. Сувни чиқит ва ташландиқлар билан ифлосланишдан муҳофаза қилиш

[illegible] чиқитлар ҳамда ташландиқларни сув объектларига ташлаш тақиқланади.

115-модда. Сувни оқова сувлар билан ифлосланишдан муҳофаза қилиш

[illegible] 86, 87 ва 88-моддаларида кўрсатиб ўтилган [illegible] белгиланган [illegible]

116-модда. Сувни мой, ёғоч, химия, нефть ва бошқа маҳсулотлар билан ифлосланишдан муҳофаза қилиш

Сув транспорти воситаларининг, трубопроводларнинг, сув объектларидаги сузиб юрувчи ва бошқа иншоотларнинг эгалари, ёғоч оқизувчи ташкилотлар, шунингдек бошқа корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар мойларнинг, ёғочларнинг, химия, нефть маҳсулотларининг ва бошқа маҳсулотларнинг нобуд бўлиши натижасида сувнинг булғанишига ва ифлосланишига йўл қўймасликлари лозим.

117-модда. Сув ҳавзалари юзини, сув ҳавзаларини қоплаб турган яхларни ва музликларнинг юзасини муҳофаза қилиш

Корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар сув ҳавзаларининг юзини, сув ҳавзаларини қоплаб турган яхларни ва музликларнинг юзасини саноат чиқитлари, маиший чиқинди ва бошқа ташландиқ чиқитлар билан, шунингдек ер устидаги ва ер остидаги сувларнинг сифатини ёмонлаштириб юборадиган нефть ва химия маҳсулотлари билан булғаш ва ифлослашга йўл қўймасликлари шарт.

118-модда. Сувнинг ўғит ва заҳарли химикатлар билан булғанишига йўл қўймаслик

Давлат сув хўжалик системаларининг бошқармалари, колхозлар, совхозлар ҳамда бошқа корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар сувнинг ўғитлар ва заҳарли химикатлар билан булғанишига йўл қўймасликлари шарт.

119-модда. Сувнинг санитария муҳофазаси округлари ва зоналари

Ичимли сув тариқасида ва маиший эҳтиёжлар учун, аҳолини даволаш ва соғломлаштириш ҳамда курорт эҳтиёжлари учун фойдаланилаётган сувларни муҳофаза қилиш мақсадида ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларига мувофиқ санитария муҳофазаси округлари ва зоналари белгилаб қўйилади.

120-модда. Сув камайиб кетишидан муҳофаза қилиш

Дарёлар, кўллар, сув омборларининг, ер ости сувларининг ва бошқа сув объектларининг сув режимини яхши ҳолатда сақлаб турмоқ, тупроқни сув ювиб кетишининг олдини олиш, сув ҳавзаларининг балчиқ босиб қолишига, сув ҳайвонлари яшайдиган шароитнинг ёмонлашувига йўл қўймаслик учун, сув оқимининг озайиб-кўпайиб туришини сусайтириш учун ва бошқа мақсадларда сувни муҳофаза қилиш ўрмон зоналари белгилаб қўйилади, шунингдек ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида кўзда тутиладиган тартибда ўрмон-мелиорация тадбирлари, эрозияга қарши тадбирлар, гидротехника тадбирлари ва бошқа тадбирлар ўтказилади.

121-модда. Сувнинг ҳолатига таъсир қиладиган корхоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни жойлаштириш ва қуриш пайтида сувдан фойдаланувчиларнинг манфаатларини ҳисобга олиш зарурлиги

Сувнинг ҳолатига таъсир қиладиган корхоналарни, иншоотларни ва бошқа объектларни жойлаштириш ва қуриш масалаларини келишиб олиш, шунингдек сувдан махсус фойдаланиш учун рухсат бериш чоғида сувдан фойдаланишни ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органлар сувдан ва ердан фойдаланувчиларнинг манфаатларини ҳисобга оладиган сувдан комплекс фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш схемаларига ҳамда сув хўжалиги балансларига амал қилишлари шарт.

122-модда. Ер ости сувларини муҳофаза қилиш

Газ, нефть, кўмир ва бошқа фойдали қазилмалар жойлашган ерларни излаш, қидириб топиш, улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган пармалаш ва кончилик ишларини бажариш чоғида ер остида сув қатламлари топилиб қолса, бундай ҳолларда кончилик ишларини ўтказаётган ташкилотлар бу хусусда сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органларга дарҳол хабар қилишлари ва ер ости сувларини белгиланган тартибда муҳофаза қилиш чораларини кўришлари шарт.

Ўз-ўзидан суви отилиб чиқадиган қудуқлар ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида белгиланадиган тартибда оқимни ростловчи қурилмалар билан жиҳозланиши, ишлатилмай қўйилиши ёки ёпиб ташланиши лозим.

Ингирма олтинчи боб

СУВ ЕТКАЗАДИГАН ЗАРАРЛИ ТАЪСИРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ ВА БАРТАРАФ ҚИЛИШ

123-модда. Сув етказадиган зарарли таъсирнинг олдини олиш ва бартараф қилиш борасида корхона, ташкилот ва муассасаларнинг бурчлари

Корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар сув етказадиган зарарли таъсирнинг, чунончи:

сув тошқинларининг, сув босиб кетиш ва захбосишнинг;

соҳиллар, ҳимоя тўғонлари ва бошқа иншоотлар бузилиб кетишининг;

ернинг ботқоқланиши ва шўрланишининг;

тупроқ эрозиясининг, жарлар, ўпирилишлар пайдо бўлишининг, сел оқимларининг ва бошқа зарарли ҳодисаларнинг олдини олмоқ ва бартараф қилмоқ учун сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни тартибга солиб турувчи органлар, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари ва бошқа манфаатдор давлат органлари билан келишиб олинган ҳолда ёки тегишли ваколати бўлган давлат органларининг кўрсатмасига мувофиқ зарур тадбирларни амалга оширишлари шарт.

124-модда. Сувнинг зарарли таъсири натижасида юз берадиган табиий офатларнинг олдини олиш ва уларни тугатишга доир энг зарур чораларни амалга ошириш

Сувнинг зарарли таъсири натижасида юз берадиган табиий офатларнинг олдини олиш ва уларни тугатишга доир энг зарур чораларни амалга ошириш йўллари ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида белгилаб берилади.

Сувнинг зарарли таъсири натижасида юз берадиган табиий офатларнинг олдини олиш ва уларни тугатиш ишларига оператив раҳбарлик қилиш мақсадида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва меҳнаткашлар депутатлари область, район ҳамда шаҳар Советларининг ижроия комитетлари зарур ҳолларда тошқинга қарши кураш комиссиялари ва бошқа комиссиялар тузадилар, бу комиссиялар составига тегишли корхона, ташкилот ва муассасаларнинг вакиллари, шунингдек сувдан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни тартибга солувчи органларнинг вакиллари киради.

125-модда. Сув етказадиган зарарли таъсирнинг олдини олиш ва бартараф қилиш тадбирларини планлаштириш

Сув етказадиган зарарли таъсирнинг олдини олишга ва бартараф қилишга доир тадбирлар халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планларида кўзда тутилади.

IV бўлим

СУВДАН ФОЙДАЛАНИШНИ ДАВЛАТ ЙЎЛИ БИЛАН ҲИСОБГА ОЛИШ ВА ПЛАНЛАШТИРИШ

Ингирма еттинчи боб

СУВДАН ФОЙДАЛАНИШНИ ДАВЛАТ ЙЎЛИ БИЛАН ҲИСОБГА ОЛИШ ВА ПЛАНЛАШТИРИШ

126-модда. Сувдан фойдаланишни давлат йўли билан ҳисобга олиш ва планлаштириш вазифалари

Сувни ва сувдан фойдаланишни давлат йўли билан ҳисобга олишнинг вазифаси сувнинг миқдорини ва сифатини, аҳоли ва халқ хўжалигининг эҳтиёжлари учун сувдан фойдаланиш тўғрисидаги маълумотларни белгилашдан иборатдир.

127-модда. Сувдан фойдаланишни планлаштириш

Сувдан фойдаланишни планлаштириш биринчи навбатда аҳолининг ичимли сувга бўлган маиший эҳтиёжларини қондиришни ҳисобга олиб, сувнинг сувдан фойдаланувчилар ўртасида илмий асосда тақсимланишини, сувни муҳофаза қилишни ва сув етказадиган зарарли таъсирнинг олдини олишни таъминлаши лозим.

Сувдан фойдаланишни планлаштириш чоғида давлат сув кадастридаги маълумотлар, сув хўжалиги баланслари, сувдан комплекс фойдаланиш ва сувни муҳофаза қилиш схемалари ҳисобга олинади.

128-модда. Давлат сув кадастри

Давлат сув кадастри сувни миқдор ва сифат кўрсаткичлари бўйича ҳисобга олиш, сувдан фойдаланишни қайд қилиш маълумотларини, шунингдек сувдан фойдаланишни ҳисобга олиш маълумотларини ўз ичига олади.

129-модда. Сув хўжалиги баланслари

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг сув тўғрисидаги қонун Асосларига мувофиқ, сувнинг мавжуд миқдорини ва ундан фойдаланиш даражасини белгилаб берувчи сув хўжалиги баланслари ҳавзалар, иқтисодий районлар, иттифоқдош республикалар ва ССР Иттифоқи бўйича тузилади.

130-модда. Сувдан комплекс фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш схемалари

Сувдан комплекс фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишнинг бош ва ҳавза (территориал) схемалари аҳолининг ва халқ хўжалигининг сувга бўлган перспектив эҳтиёжларини қондириш учун, шунингдек сувни муҳофаза қилиш ва сув етказадиган зарарли таъсирларнинг олдини олиш учун амалга оширилиши лозим бўлган асосий сув хўжалиги тадбирларини ва бошқа тадбирларни белгилаб беради.

131-модда. Сувни ва ундан фойдаланишни давлат йўли билан ҳисобга олиш, давлат сув кадастрини юритиш, сув хўжалиги балансларини тузиш ҳамда сувдан комплекс фойдаланишнинг ва уни муҳофаза қилишнинг схемаларини ишлаб чиқиш тартиби

ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг сув тўғрисидаги қонун Асосларига мувофиқ, сувни ва ундан фойдаланишни давлат йўли билан ҳисобга олиш, давлат сув кадастрини юритиш, сув хўжалиги балансларини тузиш, сувдан комплекс фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш схемаларини ишлаб чиқиш ишлари давлат ҳисобидан ва ССР Иттифоқи учун ягона бўлган системалар бўйича бажарилади.

Сувни ва ундан фойдаланишни давлат йўли билан ҳисобга олиш, давлат сув кадастрини юритиш, сув хўжалиги балансларини тузиш, сувдан комплекс фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш схемаларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш тартибини СССР Министрлар Совети белгилаб беради.

V бўлим

СУВ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЛАРНИ БУЗГАНЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК

Ингирма саккизинчи боб

СУВ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЛАРНИ БУЗГАНЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК

132-модда. Давлатнинг сувга бўлган эгалик ҳуқуқини бузадиган битимларнинг ҳақиқий эмаслиги

Сувдан фойдаланиш ҳуқуқини бошқага бериш ҳамда давлатнинг сувга эгалик ҳуқуқини ошкора ёки яширин шаклда бузадиган бошқа хил битимлар ҳақиқий ҳисобланмайди.

133-модда. Сув тўғрисидаги қонунларни бузганлик учун жиноий ва маъмурий жавобгарлик

Ушбу Кодекснинг 132-моддасида кўрсатилган битимларни бузишда айбли бўлган шахслар, шунингдек:

сув объектларини ўзбошимчалик билан эгаллаб олган ёки сувдан ўзбошимчалик билан фойдаланган;

сувдан фойдаланиш планларини бузган ҳолда сув олган;

сувни булғаган ва ифлослаган;

сувни булғаш ва ифлослашнинг ёки сув етказадиган зарарли таъсирнинг олдини оладиган иншоотлари ва қурилмалари бўлмаган корхоналарни, коммунал объектларни ва бошқа объектларни ишга туширган;

сувдан (сув объектларидан чиқариб ёки ажратиб олинган сувдан) хўжасизлик билан фойдаланган;

сув ҳавзаларида сувни муҳофаза қилиш режимини бузиб, унинг булғанишига, тупроқни сув ювиб кетишига ва бошқа зарарли ҳодисалар рўй беришига сабаб бўлган;

ўзбошимчалик билан гидротехника ишларини бажарган;

сув хўжалиги иншоотларига ва қурилмаларига шикаст етказган;

сув хўжалиги иншоотларини ва қурилмаларини ишлатиш қоидаларини бузган;

сувнинг ҳолатига таъсир қилувчи тўсиқлар, насос станциялари ва бошқа иншоотларни ўзбошимчалик билан қурган;

планларда кўзда тутилиб, сувларни лойқаланиш, ифлосланиш ва камайиб кетишдан сақлашни, шунингдек сув ҳолати ва режимини яхшилашни таъминловчи гидротехника, технология, ўрмон-мелиорация, санитария-техника тадбирлари ва бошқа тадбирларни амалга оширмасликда айбдор бўлган шахслар ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларига мувофиқ жиноий ёки маъмурий жавобгарликка тортиладилар.

134-модда. Ўзбошимчалик билан эгаллаб олинган сув объектларини қайтариб олиш

Ўзбошимчалик билан эгаллаб олинган сув объектлари, улардан қонунсиз фойдаланиш вақтида қилинган харажатларни қопламай, ўз эгасига қайтариб берилади.

Ингирма тўққизинчи боб

СУВ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЛАРНИ БУЗИШ НАТИЖАСИДА ЕТКАЗИЛГАН ЗАРАРЛАРНИ УНДИРИШ

135-модда. Сув тўғрисидаги қонунларни бузиш натижасида етказилган зарарларни ундириш

Корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва гражданлар сув тўғрисидаги қонунларни бузиш натижасида етказган зарарларни ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР қонунларида белгиланадиган миқдорда ва тартибда тўлашга мажбурдирлар

136-модда. Зарар етказишда айбдор бўлган мансабдор шахслар ва бошқа ходимларнинг моддий жавобгарлиги

Корхона, ташкилот ва муассасаларнинг зарарни тўлаш харажатлари учун бунга айбдор бўлган мансабдор шахслар ва бошқа ходимлар белгиланган тартибда моддий жавобгар бўладилар.

СОВЕТ—ЮГОСЛАВИЯ ҚЎШМА АХБОРОТИ

[Боши биринчи бетда].

тўхтатиш кераклигини айтдилар. Улар урушни тўхтатиш учун Америка қўшинларини Ҳинди-Хитойдан дарҳол ва батамом олиб чиқиб кетиш, Вьетнам, Лаос ва Камбоджа халқларининг ўз тақдирини ташқаридан ҳеч кимни аралаштирмай эркин ҳал этиш ҳуқуқини ҳурмат қилиш зарур, деб ҳисоблайдилар.

Томонлар Исроил агрессияси оқибатларини тугатиш ва Фаластин араб халқининг қонуний ҳуқуқларини тиклаш учун курашаётган араб давлатларининг ҳаққоний талаблари қондирилиши кераклигини қатъий айтмоқдалар ва Яқин Шарқдаги можарони тинч бартараф қилиш бу зонада тинчлик ўрнатилишига ёрдам берган бўлур эди, деб ҳисоблайдилар. Яқин Шарқдаги можаро Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрь резолюциясини ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 1971 йил 13 декабрь резолюциясини изчиллик билан бажариш асосида бартараф қилиниши лозим. Бу чора ана шу районнинг ҳаммасида ҳарбий кескинликни юмшатиш тадбирларини амалга ошириш учун, жумладан Ўрта ер денгизини тинчлик ва дўстона ҳамкорлик денгизига айлантириш учун керакли шарт-шароитларни ҳам вужудга келтирган бўлур эди. СССР ва ЮСФР Араб мамлакатларининг танглики тинч воситалар билан бартараф қилишга қаратилган интилишлари ва ҳаракатларини, шунингдек уларнинг ўзларининг қонуний ҳуқуқлари ҳамда миллий манфаатларини ҳимоя қилмоқ учун ўз иқтисодий ва ҳарбий потенциалини мустаҳкамлаш ҳамда кучайтиришга қатъий қарор берганликларини қўллаб-қувватлайдилар.

Совет Иттифоқи ва Югославия барча қитъаларнинг мустамлакачилик зулми кишанларини парчалаб ташлаган ва империализмга ҳамда янги мустамлакачиликка қарши, сиёсий ва иқтисодий мустақилликни мустаҳкамлаш учун, халқаро майдонда ҳуқуқий жиҳатдан тенг ҳамкорлик учун, социал тараққиётнинг прогрессив йўли учун курашаётган халқлари билан дўстлик, ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантириш йўлини оғишмай ўтказаверадилар.

Совет томони блокларга қўшилмаган мамлакатлар сиёсатининг империализмга қарши қаратилганлигини қўллаб-қувватлайди ва шу муносабат билан ана шу сиёсатнинг тинчлик ва халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлашдаги, халқларнинг эски ва янги мустамлакачиликка қарши, мустақиллик ва социал тараққиёт учун олиб бораётган курашидаги ролига ижобий баҳо беради.

Музокараларнинг қатнашчилари ишонч билдириб айтадиларки, ЮСФР Президенти, Югославия Коммунистлар союзи Раиси Иосип Броз Тито ва бошқа югослав раҳбарларнинг Совет Иттифоқига қилган визити, Совет—Югославия муносабатларига доир масалалар ва халқаро аҳвол масалалари юзасидан дўстона фикрлашиб олинганлиги, ҳар икки томонни қизиқтираётган бир қатор амалий масалалар юзасидан бамаслаҳат келишиб олинганлиги СССР билан ЮСФР ўртасидаги дўстлик ҳамда ҳамкорликни тағин ҳам ҳар томонлама ривожлантиришга, тинчлик, тараққиёт ва социализм ишига хизмат қилади.

ЮСФР Президенти, Югославия Коммунистлар союзининг Раиси Иосип Броз Тито КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневни, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорнийни ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигинни расмий дўстлик визити билан Югославия Социалистик Федератив Республикасига келишга таклиф этди. Бу таклиф мамнуният билан қабул қилинди.

Ўртоқ Иосип Броз Тито ватанига жўнаб кетди

КПСС Марказий Комитети ва СССР Олий Совети Президиумининг таклифига биноан расмий дўстлик визити билан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Югославия Социалистик Федератив Республикасининг Президенти, Югославия Коммунистлар союзининг Раиси Иосип Броз Тито 10 июнда Москвадан ватанига жўнаб кетди.

(ТАСС).

ИРОҚ БИЛАН ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ИТТИФОҚ СОВЕТИ ВА МИЛЛАТЛАР СОВЕТИ ТАШҚИ ИШЛАР КОМИССИЯЛАРИНИНГ ҚЎШМА МАЖЛИСИ

9 июнда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссияларининг қўшма мажлисида СССР Олий Совети Президиумига Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Ироқ Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик қилиш тўғрисида тузилган Шартномани ратификациялаш тавсия этилди. Президиум столи ёнида СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари М. А. Суслов, СССР Олий Совети Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев ўтирибдилар.

Б. Н. Пономарев раислигидаги комиссия аъзолари СССР билан Ироқ ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик қилиш тўғрисида тузилган ва 1972 йилнинг апрелида Бағдодда имзоланган Шартномани ратификациялаш тўғрисида СССР Министрлар Совети СССР Олий Совети Президиумига топширган таклифни муҳокама қилдилар.

Мажлисда СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов Совет ҳукумати номидан ахборот берди.

Бу шартнома, деди у, Совет—Ироқ муносабатларида янги муҳим босқич бошлаб беради. Шартнома СССР билан Ироқ ўртасидаги мавжуд дўстлик ва самарали ҳамкорликни мустаҳкамлайди ҳамда яна олға ҳаракат қилиш, муносабатларни янги, янада юксак даражага кўтариш учун мустаҳкам ҳуқуқий замин бўлиб хизмат қилади. Совет Иттифоқи билан Ироқ Республикасининг туб манфаатларига мос Совет — Ироқ Шартномаси совет халқи билан ироқ халқи яхши ниятларининг, уларнинг тинчлик ва бузилмас дўстликда яшашга, бир-бирларининг суверенитетини, территориал бутунлигини ҳурматлаш, ички ишларига аралашмаслик принципларига амал қилган ҳолда сиёсий, иқтисодий, маданий ва бошқа соҳалардаги ҳамкорликни ривожлантиришга қизғин интилишларининг ифодасидир.

25 апрелда, деди В. В. Кузнецов, Ироқ Республикасининг мамлакат олий ҳокимият органи бўлмиш революцион қўмондонлик кенгаши дўстлик ва ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги Совет — Ироқ Шартномасини ратификация қилди.

Шундан сўнг таклиф муҳокама қилина бошланди. Депутатлар «Известия» газетасининг сиёсий шарҳловчиси В. Л. Кудрявцев, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи А. А. Епишев, чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Совет жамиятлари союзи президиумининг раиси Н. В. Попова, Карелия АССР Пудож районидаги Кривецкий ўрмон хўжалигининг токари Ю. В. Демин, Бутлеров номли Қозон химия илмий-тадқиқот институтининг директори Б. А. Арбузов сўзладилар. Уларнинг ҳаммаси Шартномани маъқуллаш керак деган таклифни қўллаб-қувватладилар.

Б. Н. Пономарев муҳокамани якунлаб, бундай деди:

Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссиялари аъзоларининг айтганлари ушбу Шартнома якдиллик билан қўллаб-қувватланиб, батамом маъқулланганлигидан далолат беради.

Шартнома совет халқи ва ироқ халқининг миллий манфаатларига мосдир, Яқин Шарқ районида ва бутун дунёда тинчлик ва хавфсизлик ишини таъминлашга қўшилган муҳим ҳиссадир. Шартнома учинчи бир давлатга қарши қаратилган эмас ва бошқа халқларнинг миллий манфаатларига, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти уставининг мақсадлари ва принципларига тўла мосдир.

Шартноманинг тузилиши Совет—Ироқ тенг ҳуқуқли ва самарали муносабатлари ривожланиши давоматли жараёнини якунлайди. Совет ва ироқ халқларининг империализмга ҳамда реакцияга қарши, озодлик ва социал тараққиёт учун олиб борган курашидаги манфаатлар муштараклигига асосланган ана шу муносабатларнинг манбаларида Лениннинг интернационализм ва халқлар қардошлиги тўғрисидаги улуғ ғоялари ётади.

КПСС ва Совет давлати Ироқ билан, шунингдек бошқа мамлакатлар билан, шу жумладан Яқин Шарқдаги мамлакатлар билан олиб бораётган муносабатларида Лениннинг ташқи сиёсат принципларига ҳамиша асосланиб иш кўрмоқда. Бу принциплар партия XXIV съездининг қарорларида ва КПСС Марказий Комитетининг шу съезддан кейин бўлиб ўтган Пленумларининг қарорларида ривож топдирилган.

Кейинги йилларда СССР билан Ироқ ўртасидаги дўстона муносабатлар иқтисодий, сиёсий, маданий ва бошқа соҳаларда кенг ривож топди. Совет Иттифоқи 70 дан ортиқ саноат объектлари ва бошқа объектларни қуришда Ироққа ёрдам берди ва ҳамон ёрдам бермоқда. Бу объектларнинг кўп қисми ишга тушириб юборилди. Шунингдек, Совет Иттифоқи миллий илмий-техника кадрларини тайёрлашда, мамлакат мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашда ёрдам бермоқда.

Совет Иттифоқи билан Ироқ ўртасида бир қанча муҳим давлатлараро битимлар тузилди. Раҳбар давлат арбоблари ва сиёсий арбоблар ўртасида, икки мамлакат партиялари ва жамоат ташкилотлари ўртасида мунтазам равишда алоқа боғлаб турилибди.

Бугун комиссиялар муҳокамасига қўйилган Совет—Ироқ Шартномаси, деб давом қилди Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати XXIV съезд ташқи сиёсий йўлини ҳамда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев докладида баён қилинган тинчлик программасини муттасил амалга ошириб бораётганликларининг далилидир.

Шартнома СССР билан Ироқ ўртасидаги мавжуд дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорлик муносабатларини мустаҳкамлаб, уларни янада ривожлантириш учун катта истиқболлар очиб беради.

Совет—Ироқ Шартномаси Ироқ прогрессив миллий кучларининг давлат суверенитети ва мамлакат мустақиллигини мустаҳкамлаш, ироқ халқининг қонуний ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, империалистик ва янги мустамлакачилик ҳукмронлиги қолдиқларига барҳам бериш учун олиб бораётган курашидаги позицияларини мустаҳкамлайди. Ушбу Шартноманинг имзоланишини миллий жамоат-сиёсий кучлар, шу жумладан Араб социалистик уйғониш партияси, Ироқ Компартияси ва Курдистон демократик партияси зўр мамнуният билан кутиб олди.

Совет—Ироқ Шартномаси — катта халқаро аҳамиятга молик воқеа. Араб мамлакатларидаги антиимпериалистик кучлар Шартномани қизғин табрикламоқдалар. СССР билан Миср ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик қилиш тўғрисида бултур тузилган Шартнома билан бирга Совет—Ироқ Шартномаси умуман Совет—Араб муносабатларини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга янги салмоқли ҳисса қўшади, империализмга зид турган прогрессив кучлар фронтини мустаҳкамлайди.

Совет—Ироқ Шартномасининг тузилиши Исроил агрессорлари ва уларнинг ҳомийлари айби билан Яқин Шарқда хавфли уруш ўчоғи сақланиб келаётган, Ироқ билан антиимпериалистик кураш муштараклиги орқали боғланган мамлакатлар территорияси каттагина қисмини Исроил қўшинларининг оккупацияси давом этаётган бир вазиятда рўй берганлиги билан ҳам катта аҳамият касб этади.

Совет—Ироқ Шартномаси Совет Иттифоқи билан Ироқ ўртасида бундан буён ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилмоқ учун узоқ муддатли мустаҳкам замин яратиб беради.

Шартнома, деди пировардида Б. Н. Пономарев, Совет Иттифоқи ва барча тинчликсевар кучларнинг халқаро кескинликни юмшатиш учун олиб бораётган курашига қўшилган янги ҳиссадир.

СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссияларида ушбу Шартноманинг қўллаб-қувватланиши совет халқининг тинчликсеварлик орзу-истакларига, унинг Ироқ Республикаси халқи билан дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга бўлган самимий интилишига, халқаро муносабатларда кескинликни юмшатишга ёрдам беришига, Яқин Шарқда ва бутун дунёдаги халқаро вазиятни нормаллаштириш ва соғломлаштиришга батамом мувофиқ келади.

СССР билан Ироқ ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги Шартномани Ироқ Республикаси революцион қўмондонлиги Кенгаши шу йил 25 апрелда муҳокама қилиб, якдиллик билан ратификациялади.

СССР Министрлар Совети муҳокамага қўйган Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Ироқ Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик қилиш тўғрисида тузилган Шартномани маъқуллаш ва СССР Олий Совети Президиумига шу Шартномани ратификация қилишни тавсия этиш тўғрисида таклиф киритилади.

Депутатлар бу таклифни маъқуллайдилар ва СССР Олий Совети Президиумига шу Шартномани ратификациялашни тавсия қиладилар. (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Б. — 136. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64697. Р. 01519.